

PANEVĖŽIO MIESTO SAVIVALDYBĖS VIEŠOJI BIBLIOTEKA

2014 m. METŲ ĮSTAIGOS VADOVO VEIKLOS ATASKAITA

1. ĮSTAIGOS TIKSLAI, UŽDAVINIAI IR FUNKCIJOS

MISIJA

Panevėžio miesto savivaldybės viešosios bibliotekos (toliau – bibliotekos) misija yra teikti visuomenės nariams nemokamą prieigą prie mokslo ir meno kūrinių įvairovės bei naujų informacinių technologijų, lavinti bendruomenę, atveriant jos nariams žinių, informacijos ir kultūros pasaulį, būti patrauklia, patogia vieta darbui, saviraiškai ir poilsiui bei visą gyvenimą tobulėti skatinančia bendruomeniška įstaiga.

Tikslai	Uždaviniai
Bibliotekos kaip naujoviškos, aplinkai palankios, orientuotos į vartotoją institucijos formavimas socialinėje bendruomenės struktūroje.	<ul style="list-style-type: none"> • Rūpintis bibliotekos įvaizdžiu ir jo sklaida. • Ugdyti darbuotojų kompetenciją bei stiprinti vadybos žinias. • Keisti stereotipinį tiek vidaus (darbuotojų), tiek išorės (bendruomenės) mąstymą, susijusį su bibliotekos veikla. • Ieškoti papildomų kontaktų su kitomis, labiau nutolusiomis socialinėmis struktūromis (pvz. verslo). • Dalyvauti projekte „Panevėžys – kultūros sotinė. Kultūrų sankirta“. •
Optimalaus dokumentų fondo, atitinkančio šiuolaikinės bendruomenės poreikius, formavimas.	<ul style="list-style-type: none"> • Dokumentų paieška ir atranka. • Dokumentų tvarkymas, apskaitymas ir saugojimas. • Pasenusių turiniu ir susidėvėjusių dokumentų atranka ir nurašymas. • Skaitytojų poreikių analizavimas formuojant dokumentų fondą. • Sukurti sąlygas bendruomenės nariams tenkinti savo kultūrinius, socialinius, mokymosi ar lavinimosi, informacinius poreikius ir bendrauti tarpusavyje. • Aktyviau, įtaigiau reklamuoti savo teikiamas paslaugas ir galimybes. • Maksimaliai išplėsti prieigą prie interneto gyventojams. • Organizuoti gyventojų kompiuterinio raštingumo mokymus. • Organizuoti nemokamus renginius.

	<ul style="list-style-type: none"> • Konsultuoti lankytojus naudojimosi kompiuteriu bei internetu klausimais. • Pagal poreikį pristatyti dokumentus į namus neįgaliesiems ir senyvo amžiaus žmonėms.
<p>Gyventojų sutelkimo į bibliotekas didinimas, gerinant paslaugų kokybę, plečiant jų įvairovę.</p> <p>Pritraukti ir išlaikyti naujus bibliotekos vartotojus, kurie taptų nuolatiniais jos lankytojais.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Sukurti sąlygas bendruomenės nariams tenkinti savo kultūrinius, socialinius, mokymosi, savišvietos, informacinius poreikius bei poreikį bendrauti tarpusavyje. • Reklamuoti savo teikiamas paslaugas ir galimybes. • Maksimaliai išplėsti prieigą prie viešųjų informacijos tinklų gyventojams. • Organizuoti gyventojų kompiuterinio raštingumo mokymus. • Organizuoti nemokamus renginius. • Konsultuoti lankytojus naudojimosi kompiuteriu bei internetu klausimais. • Pagal poreikį pristatyti dokumentus į namus neįgaliesiems ir senyvo amžiaus žmonėms.
<p>Tinklo bibliotekų praktinės veiklos analizė ir žinių atnaujinimas, naujų, efektyvių darbo metodų ir priemonių diegimas</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Statistikos ir kitos informacijos kaupimas ir apdorojimas. • Personalo kvalifikacijos kėlimo organizavimas. • Viešosios bibliotekos ir filialų veiklos analizė. • Bibliotekinių konsultacinių funkcijų vykdymas savivaldybės Viešojoje ir miesto mokyklų bibliotekose.

2. ĮSTAIGOS ORGANIZACINĖ STRUKTŪRA

Miesto savivaldybės viešųjų bibliotekų tinklo struktūra

Savivaldybės viešųjų bibliotekų tinklą sudaro Viešoji biblioteka ir 6 filialai.

Viešoji biblioteka turi 5 skyrius: Dokumentų komplektavimo ir katalogavimo, Abonemento, Informacijos, Vaikų literatūros bei Metodikos.

Viešosios bibliotekos filialai yra 6: dvi vaikų bibliotekos – „Žiburėlis“ ir „Šaltinėlis“, Parko biblioteka, aptarnaujanti suaugusius, Šiaurinė, Smėlynės ir „Židinio“ bibliotekos aptarnauja ir suaugusius, ir vaikus.

Dauguma bibliotekų, išskyrus vaikų literatūros skyrių „Žalioji pelėda“, „Žiburėlį“ ir Šiaurinę, dirbo su viena poilsio diena. Visų bibliotekų prieiga yra pritaikyta neįgaliesiems.

Personalas

2013 m. tinklo bibliotekose dirbo 62 darbuotojai (59 etatai), 42 iš jų – profesionalūs bibliotekininkai (41,75 etato). Pagal išsimokslinimą 36 (85,7 proc.) – su aukštauoju, 6 (14,3 proc.) – su aukštesnioju.

Viešojoje bibliotekoje dirba 20 profesionalių bibliotekininkų: 18 (90,0 proc.) – su aukštuoju, 2

(10,0 proc.) – su aukštesnioju.

Filialuose dirba 22 profesionalūs bibliotekininkai: 18 (81,8 proc.) – su aukštuoju, 4 (18,2 proc.) – su aukštesnioju išsilavinimu.

Iš 20 techninių darbuotojų 7 yra kvalifikuoti specialistai. 4 iš jų – su aukštuoju išsilavinimu, 3 – su aukštesnioju.

Bibliotekos administraciją sudaro 4 darbuotojos: direktorė, direktoriaus pavaduotoja, direktoriaus pavaduotoja ūkiui, vyr. buhalterė.

Kvalifikacijos tobulinimas

Į bibliotekas ateina labai įvairūs skaitytojai. Dalis jų yra gerai įvaldę naujas technologijas ir ieško operatyvios bei patikimos informacijos. Tokiems skaitytojams padėti susigaudyti šiandienos informacijos gausoje gali tik labai išprusę, nuolat žinias ir įgūdžius tobulinantys, bibliotekininkai.

Bibliotekų darbuotojai per metus gilino savo žinias dalyvaudami įvairiuose seminaruose, konferencijose bei pasitarimuose.

Direktorė ir direktoriaus pavaduotoja dalyvavo tarptautinėje konferencijoje „*Bibliotekos socialiniams pokyčiams 2014: Bibliotekos Europos Sąjungos informacijos, mokslo ir kultūros politikoje*“, ir seminare „*Paveldas ir regioninė atmintis*“ kuris vyko Panevėžio apskrities G.Petkevičaitės-Bitės viešojoje bibliotekoje.

Direktorė dalyvavo viešųjų bibliotekų vadovų mokymuose „*Pokyčių kokybės valdymas*“ ir tarptautiniuose mokymuose „*Inovacijos bibliotekose: iššūkiai ir naujos galimybės*“: *patirties sklaidos mugė*“ bei konferencijoje „*Lietuvos – Lenkijos – Ukrainos bibliotekų patirtis, naudojant technologijas ir medijas*“ ir praktiniuose užsiėmimuose. Smėlynės bibliotekos vedėja šioje konferencijoje *skaitė pranešimą „Tradicijos ir inovacijos Smėlynės bibliotekoje“*.

Direktoriaus pavaduotoja dalyvavo šiuose mokymuose:

- seminare – stažuotėje „*Inovacijos bibliotekose: Lietuvos, Pietų Prancūzijos ir Vokietijos bibliotekų patirtis*“;
- „*2015 m. Kultūros rėmimo fondo lėšomis finansuojamų projektų teikimo gairės*“, kurį organizavo Lietuvos kultūros taryba;
- „*Vartotojų ir partnerių poreikių analizė ir inovacijų diegimo mokymai*“, kuriuo rengė projektas „Bibliotekos pažangai 2“.

Visiems bibliotekos darbuotojams buvo organizuotas praktinis seminaras „*Knygos atgaivinimo terapinė aktualizacija*“.

Vilniaus knygų mugėje dalyvavo 16 darbuotojų. Knygų mugėje paprastai susipažįstama su knygų leidybos naujienomis, applanomi renginiai, kaupiama patirtis, užmezgami tiesioginiai kontaktai su rašytojais ir leidėjais.

Respublikinė tarptautinė vaikų knygos dienos šventė, kurią kasmet rengia Nacionalinė M. Mažvydo biblioteka, šiemet vyko Panevėžyje, renginyje dalyvavo 2 darbuotojos.

Ataskaitiniais metais darbuotojai aktyviai dalyvavo mokymuose, seminaruose bei kvalifikacijos kėlimo kursuose, kurie vyko Panevėžio apskrities G. Petkevičaitės-Bitės viešojoje bibliotekoje:

- „*Darbas su nuotraukų redagavimo programa GIMP*“ – 10 darbuotojų;
- „*Darbas su interneto svetainių turinio valdymo sistema „Wordpress*“ – 8 darbuotojai;

- „*Skaitmeninimas – vaizdo bei teksto informacijos apdorojimas specialių programų pagalba*“ – 3 darbuotojai;
- „*Darbas su atviro kodo programa Audacity*“ – 2 darbuotojai;
- „*Socialiai pažeidžiamos grupės bibliotekoje: bendravimas ir aptarnavimas*“ – 6 darbuotojai;
- „*Nemokamos „Debesų kompiuterijos“ paslaugos ir jų panaudojimas bibliotekoje*“ – 14 darbuotojų;
- „*Projektų iniciavimo teoriniai ir praktiniai mokymai*“ – 2 darbuotojai;
- „*Informacijos paieškos strategija ir efektyvus panaudojimas (Infolex, eLABa)*“ – 3 darbuotojai;
- „*Vokietijoje „Bendruomenės poreikių realizavimo galimybės bibliotekoje: patirtis ir perspektyvos*“ – 2 darbuotojai;
- „*LIBIS analizinės bibliografijos posistemis. Analizinių bibliografinių įrašų kūrimas: Anotacijos ir Reikšminių žodžių laukai*“ – 2 darbuotojai;
- „*Tarptautinio bibliotekų statistikos standarto (ISO 2789 : 2013) taikymas vertinant savivaldybių viešųjų bibliotekų veiklą pagal BIX metodiką*“ – dalyvavo 2 darbuotojai.

Kiti seminarai, konferencijos:

- „*Atstovavimo bibliotekoms gebėjimų stiprinimas*“. Mokymai vyko Panevėžio rajono švietimo centre, dalyvavo 3 darbuotojai;
- „*Informacijos ir dokumentacijos standartai. ISBD, UNIMARC ir kiti norminiai dokumentai, jų naujovės, taikymas rengiant visų tipų dokumentų bibliografinius įrašus/metaduomenis*“ Nacionalinėje M. Mažvydo bibliotekoje, dalyvavo 1 darbuotojas.
- „*Bibliotekose saugomo dokumentinio paveldo panaudos universalumas (parodos, renginiai)*“ M. Mažvydo bibliotekoje mokymuose dalyvavo 1 darbuotojas.
- Kultūros tarybos organizuotame seminare „*2015 m. KRF finansavimo modelio pristatymai*“ dalyvavo 3 darbuotojai;
- „*Klientų konsultavimas teikiant pirminę konsultaciją asmens duomenų apsaugos klausimais*“. Organizatorius – Lietuvos bibliotekininkų draugija, dalyvavo 7 darbuotojai;
- Panevėžio pedagogų švietimo centre vykusiose kūrybinėse dirbtuvėse „*Kultūros ir švietimo partnerystė*“ dalyvavo 6 darbuotojai.
- „*Bibliotekininkystės pagrindai: bibliotekos samprata ir jos vadyba. Informacinis raštingumas ir jo organizavimas bibliotekoje*“. Mokymus bibliotekų darbuotojams, neturintiems specialaus išsilavinimo, organizavo nacionalinė M. Mažvydo biblioteka ir Vilniaus universiteto Komunikacijos fakultetas. Juose žinias gilino 5 darbuotojai.

Projekto „Bibliotekos pažangai 2“ mokymai:

- „*Atstovavimas ir fondoieška*“, dalyvavo 2 darbuotojai;
- „*Viešinimas*“ – 2 darbuotojai;
- „*Projektų valdymas*“ – 1 darbuotojas;
- „*Poveikio vertinimas*“ – 1 darbuotojas;
- „*Vartotojų ir partnerių poreikių analizė ir inovacijų diegimo mokymai*“ – 2 darbuotojai.
- „*Viešųjų pirkimų mokymai*“ – 1 darbuotoja.

Nuotolinis mokymasis

Praktiniuose nuotoliniuose mokymuose „Saugesnis internetas bibliotekų darbuotojams“ dalyvavo 1 darbuotoja.

3. ĮSTAIGOS FINANSAVIMO ŠALTINIAI IR BIUDŽETO STRUKTŪRA

2014 m. iš miesto savivaldybės biudžeto bibliotekos reikmėms gauta 1 503 462 Lt. Iš valstybės biudžeto (Kultūros ministerijos) knygų įsigijimui gauta 83 820 Lt. Iš projektų ir programų gauta 33 200 Lt.

Iš Savivaldybės administracijos 6 projektams gauta 22 200 Lt.

Iš Kultūros tarybos gauta 11 000 Lt.

Paramos lėšos – 4609 Lt:

- AB Linas Agro – 3000 Lt,
- UAB „Šviesa“ – 303 Lt,
- VŠĮ „Konsultus mokymai“ – 240 Lt,
- 2 proc. GPM – 1066 Lt.

Biudžeto struktūrą ataskaitiniais metais sudarė tik paprastosios išlaidos – 1 503 462 Lt (2013 m. – 1 456 847 Lt). Darbo užmokesčiui ir socialiniam draudimui gauta 1 285 400 Lt (2013 m. – 1 280 200 Lt). Iš Valstybės lėšų bibliotekininkų darbo užmokesčio (+socialinis draudimas) padidinimui skirta 83 600 Lt. Prekėms ir paslaugoms – 218 062 Lt (2013 m. – 176 647 Lt). Tame skaičiuje: 10 000 Lt – almanacho „Senvagė“ leidybai, 6 000 Lt – Parko bibliotekos prieigos metalinėms užuolaidoms, 9 000 Lt – Šiaurinės bibliotekos kondicionieriui ir elektros galiai padidinti.

Savivaldybės viešoji biblioteka už mokamas paslaugas 2013 m. uždirbo 11 018 Lt (2013 m. – 12 073 Lt.) spec. lėšų. Iš jų: pajamos už skaitytojų bilietus – 2275 Lt, delspinigiai už laiku negražintas knygas – 2031 Lt, už kopijavimo paslaugas – 33078 Lt, už kompiuterių paslaugas – 3634 Lt. Daugiausiai šių lėšų skyrėme kompiuterių ir programinės įrangos įsigijimui – 5840 Lt, kitoms prekėms (popieriaus, tonerio, skaitytojų bilietų ir kt. įsigijimui) – 3800 Lt, medikamentams – 182 Lt.

4. PROJEKTINĖ VEIKLA

2014 metais įvairioms institucijoms Panevėžio miesto savivaldybės viešoji biblioteka pateikė 24 projektus (kartu su projektais 2015 m. veiklai). Kultūros ministerijai pateikėme 2 projektus, Kultūros tarybai – 13, po 3 projektus pateikėme Panevėžio miesto savivaldybės administracijos Sveikatos bei Kultūros ir meno skyriams, 2 – Aplinkosaugos skyriui, 1 paraiška buvo pateikta Švietimo skyriui.

17 parengtų projektų įgyvendinti buvo prašoma 196,4 tūkst. Lt, 8 projektams įgyvendinti gautas 33,2 tūkst. Lt finansavimas.

2014 m. įgyvendinti projektai

Eil. Nr.	Projekto pavadinimas	Fondo ar institucijos pavadinimas	Prašomos lėšos (tūkst. Lt)	Skirtos lėšos (tūkst. Lt)
1.	„Skaitymo skatinimas ir	Panevėžio miesto	9,4	6,0

	kultūros sklaida miesto bibliotekose“ (tęstinis).	savivaldybės administracija		
2.	„Pasivaikščiojimai kultūrų takais“.	Panevėžio miesto savivaldybės administracija	14,7	10,0
3.	„Sveikata – išmintingųjų honoraras“ (tęstinis).	Panevėžio miesto savivaldybės administracija	11,9	4,0
4.	„Vasara su knyga miesto bibliotekose“ (tęstinis).	Panevėžio miesto savivaldybės administracija	8,9	1,0
5.	„Mokykimės ekologijos abėcėlės“.	Panevėžio miesto savivaldybės administracija	9,7	0,2
6.	Vaikų knygos šventė „K. Donelaitis mūsų metuose“.	Panevėžio miesto savivaldybės administracija	11,6	1,0
7.	„Su knyga nebūsi vienišas“.	Lietuvos kultūros taryba	9,8	6,0
8.	„Knyga – raktas į pažinimą“.	Lietuvos kultūros taryba	13,9	5,0
IŠ VISO:			89,9	33,2

Nefinansuoti projektai

1.	„Trys žingsniai sveikatos link“	Savivaldybės administracija	3,6	0
2.	„Metai su K. Donelaičio „Metais“	Lietuvos kultūros taryba	12,0	0
3.	„Esu madingas – daug skaitau“	Lietuvos kultūros taryba	5,9	0
4.	„Nuo molinės lentelės iki skaitmeninės knygelės“	Lietuvos kultūros taryba	9,7	0
5.	„Knygeles skaitysi – pasaulį aplankysi“	Lietuvos kultūros taryba	6,6	0
6.	„Pasivaikščiojimai kultūrų takais“	Lietuvos kultūros taryba	27,8	0
7.	„Koja kojon su „Šlepete“	Lietuvos kultūros taryba	10,4	0
8.	„E-žinios kiekvienam 2“	Lietuvos Respublikos Kultūros ministerija	20,0	0
9.	„IT rytdienos bibliotekai: Panevėžio regiono bibliotekų specialistų informacinių kompetencijų ugdymas“	Lietuvos Respublikos Kultūros ministerija	10,5	0
IŠ VISO:			106,5	0

Plačiau apie 2014 m. vykdytus projektus:

„Vasara su knyga miesto bibliotekose“

Tęstinis, jau keturioliktus metus vasaros metu vykdomas, projektas sutraukė į bibliotekas apie 230 vaikų, apsilankiusių penkiose miesto bibliotekose 2165 kartus. Bibliotekos teikė vaikams vasaros poilsio, ugdymo, švietimo ir kryptingo užimtumo paslaugas, skatindama pažinimo, lavinimosi, saviraiškos poreikius, sudarydama sąlygas papildomai ugdyti vaikų savarankiškumą, plėtoti jų gebėjimus ir patirtį. Vasaros stovyklose vykę užsiėmimai padėjo sudaryti sąlygas vaikams (ypatingai iš rizikos grupių, daugiavaikių, socialiai remtinų šeimų) įsitraukti į turiningą, prasmingą veiklą bibliotekoje. Teminiai renginiai, individualus darbas su vaikais leido pagerinti jų vasaros laisvalaikio kokybę.

„Sveikata – išmintingųjų honoraras“

Taip pat tęstinis, tryliktus metus įgyvendinamas, projektas. Informuojant miesto bendruomenę apie visuomenės sveikatos problemas, sveikatos stiprinimo ir ligų profilaktikos būdus, populiarinant sveikos gyvensenos ir ligų prevencijos žinias tinklo bibliotekose buvo suorganizuoti 27 įvairūs renginiai, kuriuose dalyvavo apie 1080 panevėžiečių. Vykdamas projektą gyventojai plėtė akiratį sveikatingumo srityje dalyvaudami parodose, kraujospūdžio matavimo akcijose, vaikai gilino žinias kūrybiniuose užsiėmimuose, senjorai buvo mokomi pasinaudoti interneto teikiamomis galimybėmis sveikatinimui (užsiregistruoti pas gydytoją, pasižiūrėti informacijos apie tam tikras ligas, negalavimus ir pan.).

Projekto metu organizuojamų veiklų pagalba projekto dalyviai daugiau sužinojo apie fizinės, psichinės sveikatos gerinimo būdus, ligų prevenciją, ir kitą naudingą sveikatinimo informaciją, kuri padės pagerinti jų sveikatos bei gyvenimo kokybę.

Tinklaraštyje <https://sveikabiblioteka.wordpress.com/> („Sveika biblioteka“), skelbiamos sveikatos leidinių apžvalgos, knygų anotacijos, informacija apie vykstančius sveikatinimo renginius ne tik bibliotekose, bet ir visame mieste. Per metus tinklaraštyje apsilankė daugiau nei 5400 lankytojų, paskelbta virš 100 įrašų.

„Mokykimės ekologijos abėcėlės“

Šiuo tęsiniu, ketverius metus vykdomu, projektu stengiamės formuoti atsakingą Panevėžio gyventojų požiūrį į gamtinę aplinką, suteikti jiems ekologijos ir aplinkosaugos žinių. Per vienuolika mėnesių trukusį projektą (kuriam buvo skirta tik 200 Lt), Panevėžio miesto gyventojams organizavome 44 įvairius aplinkosauginius bei ekologinius renginius: parodas, ekologinę ugdomąją veiklą vaikams, kūrybinius – pažintinius užsiėmimus, gamtos paveldo išsaugojimo, ekologijos pamokas, knygų ir video filmukų aptarimus, susitikimus, išvykas, viktorinas. Šiuose renginiuose apsilankė apie 600 panevėžiečių. Projekto veiklomis siekėme didinti gyventojų sąmoningumą aplinkosauginiais klausimais, plėsti jų akiratį.

„Skaitymo skatinimas ir literatūros sklaida miesto bibliotekose“

Tai – tęstinis, jau septintus metus miesto bibliotekose įgyvendinamas, projektas, kurio metu miesto bibliotekos panevėžiečiams visus 2014 m. organizavo įvairius renginius: vyko knygų pristatymai, fotografijų, spaudinių ir meno parodos, susitikimai su aktorais,

žurnalistais, poetais, rašytojais, medicinos ir kultūros žmonėmis, praktiniai – edukaciniai užsiėmimai, garsiniai pasakų skaitymai ir aptarimai, viktorinos, švenčių paminėjimai, įvairūs rytmečiai, skaitovų konkursai, renginiai, skatinantys pilietiškumą. 85 projekto renginiuose apsilankė virš dviejų tūkstančių žmonių.

„Renginių ciklas „Pasivaikščiojimai kultūrų takais“

Šis projektas buvo programos „Panevėžys – Lietuvos kultūros sostinė“ dalis. Per visus 2014 metus surengėme miesto gyventojams ir svečiams daugiau nei šimtą įvairių renginių, supažindinančių su skirtingų pasaulio šalių – Prancūzijos, Italijos, Ispanijos, Danijos, Švedijos, Suomijos, Norvegijos, Tolimųjų Rytų, Jungtinė Karalystės, Slavų, Germanų šalių kultūromis. Organizavome įvairias literatūros ir meno parodas, knygų pristatymus, susitikimus su kūrėjais, menininkais, rašytojais, žurnalistais, edukacines veiklas, socialines akcijas, viktorinas, žinių turnyrus, staigmenų dienas, rodėme mono spektaklį. Projekto renginiuose apsilankė apie 3000 žmonių.

„Su knyga nebūsi vienišas“

Šis projektas buvo skirtas Parko bibliotekoje nuo 2008 m. aktyviai veikiančio senjorų klubo „Pabūkime kartu“ nariams. Per 10 mėnesių trukusį projekto įgyvendinimo laikotarpį bibliotekoje buvo suorganizuota keliolika renginių, skirtų vyresnio amžiaus žmonių skaitymo įgūdžių tobulinimui, jų aktyvumo, turiningo bendravimo skatinimui, socialinės atskirties, vienišumo bei uždarumo mažinimui. Edukaciniuose – kūrybiniuose užsiėmimuose, susitikimuose, literatūrinėse ir kitose popietėse bei vakaronėse, parodų atidarymuose, išvykose dalyvavo 643 panevėžiečiai. Klubas „Pabūkime kartu“ pasipildė naujais nariais.

„Knyga – raktas į pažinimą. Mūsų metai“

Tai – tęstinis, antrus metus vaikų literatūros skyriuje „Žalioji pelėda“ vykdomas, projektas. Kadangi 2014 m. buvo minimos K. Donelaičio 300-osios gimimo metinės, didelis dėmesys projekto metu buvo skirtas būtent šiam kūrėjui. Įgyvendinant projektą buvo organizuojami renginiai atkartojantys ir interpretuojantys K. Donelaičio „Metų“ ciklą, bibliotekoje veikiančiame vaikų kūrybinės saviraiškos klube „Dryžuota kojine“ rengti edukaciniai kūrybiniai užsiėmimai, pažintinės literatūrinės išvykos. Vaikai aktyviai dalyvavo atvirukų K. Donelaičiui kūrimo konkurse, kuriam buvo pateikta netoli 200 autorinių ir kolektyvinių darbų iš 11 miesto mokyklų ir priešmokyklinio ugdymo įstaigų. Projekto veiklose iš viso dalyvavo 4082 vaikai.

„K. Donelaitis mūsų metuose“

Šis projektas yra Lietuvos kultūros tarybai teikto tęstinio projekto „Knyga – raktas į pažinimą. Mūsų metai“ baigiamasis renginys, vykęs Muzikiniame teatre. Šių metų šventė buvo skirta grožinės literatūros pradininko K. Donelaičio metinėms. Vaikai įkūnijo įvairius „donelaitiškus“ personažus, „Metų“ veikėjus, koncertavo, deklamavo, vaidino, šoko, grojo. Šventės metu buvo apdovanoti konkurso „Atvirukas K. Donelaičiui“ nugalėtojai bei aktyviausi bibliotekos skaitytojai. Renginio pabaigoje susirinkusieji susitiko ir bendravo su vaikiškų knygų iliustratore, rašytoja, Lina Žutaute. Šventės metu organizuota konkursui

pateiktų kūrybinių darbų paroda, veikė knygų mugė. Renginyje dalyvavo virš 1000 dalyvių, 236 vaikai pasirodė šventės programoje.

5. RENGINIAI

2014 metais Lietuva minėjo K. Donelaičio 300 metų gimimo jubiliejų, Panevėžys buvo paskelbtas Lietuvos kultūros sostine. Metai bibliotekoje buvo itin gausūs renginiais.

Renginių gausą ir kokybę lėmė projekto „Renginių ciklas „Pasivaikščiėjimai kultūrų takais“, skirto „Panevėžys – Lietuvos kultūros sostinė“ programai, pakankamas finansavimas. Sulaukėme žymiai daugiau lankytojų, nes renginiai, skirti šiam projektui, buvo reklamuojami miesto laikraščiuose, kas mėnesį leidžiamose skrajutėse, svetainėje www.kulturapanevezys.lt.

Renginiai buvo organizuojami įgyvendinant projektus „**Renginių ciklas „Pasivaikščiėjimai kultūrų takais“**“, „**Skaitymo skatinimo ir literatūros sklaida miesto bibliotekose**“, „**Sveikata – išmintingųjų honoraras**“, „**Mokomės ekologijos abėcėlės**“, „**Vasara su knyga miesto bibliotekose**“, Parko bibliotekos projektą „**Su knyga nebūsi vienišas**“, vaikų literatūros skyriaus „**Žalioji pelėda**“ projektus „**Knyga – raktas į pažinimą. Mūsų metai**“ bei „**Vaikų šventė „K. Donelaitis mūsų metuose**“.

Renginių formos, atsižvelgiant į lankytojų poreikius, kasmet Renginiai buvo organizuojami įgyvendinant projektus „**Renginių ciklas „Pasivaikščiėjimai kultūrų takais**“, „**Skaitymo skatinimo**“ darosi vis įvairesnės: susitikimai su rašytojais, menininkais, sveikos gyvensenos propaguotojais, žymiais žmonėmis, spektakliai, parodų atidarymai, kalendorinės šventės, konkursai, viktorinos, meno, literatūros parodos.

Toliau rengiamos virtualios parodos. Iš viso bibliotekos svetainėje parengta 19 virtualių parodų.

Per 2014 metus bibliotekoje suorganizuota **518 kultūrinių renginių, 318 iš jų – skirti vaikams:**

- 196 vaizdiniai (meno, literatūros parodos, 19 iš jų – virtualioje erdvėje);
- 269 žodiniai (literatūriniai renginiai, susitikimai, viktorinos, konkursai)
- 52 kompleksiniai renginiai (parodų pristatymai);
- 1 renginys virtualioje erdvėje (internetinė transliacija).

Be šių renginių bibliotekose vyko nemažai edukacinių užsiėmimų vaikų klubuose „Dryžuota kojinė“ bei „Šlepetė“, gyventojų kompiuterinio raštingumo ir interneto pradžiamokslio kursai, kiti informaciniai ir bibliografinę kultūrą ugdatys užsiėmimai vaikams bei suaugusiems.

Bibliotekos renginiuose, edukaciniuose užsiėmimuose, ekskursijose **iš viso apsilankė 11370 lankytojų.**

Daugiausia renginių buvo suorganizuota vaikų literatūros skyriuje „Žalioji pelėda“ – **135**, bei bibliotekoje „Židinyš – **132**“.

Sėkmingai įgyvendinome kultūros sostinei skirtą projektą „Renginių ciklas „Pasivaikščiėjimai kultūrų takais“. Kadangi projektas gavo pakankamą finansavimą, galėjome pakviesti į renginius Lietuvoje žinomus ir mėgstamus žmones: L. Lavastę, A. Užkalnį, A. Čekuolį, B. Nicholson, A. Tapiną, Sigutę Ach, Mantą Wizard, aktorės V. Kochanskytę, A. Sunklodaitę, V. Mičiulienę, keliautoją D. Kinderį. Į šiuos renginius susirinkdavo ypač daug žmonių. Iš viso per metus šiam projektui miesto bibliotekose surengta apie **110 renginių**, kuriuose dalyvavo daugiau, kaip **3 tūkst. lankytojų**.

Kiekvienas kultūros sostinės metų meniu buvo skirtas įvairiems pasaulio regionams ar atskiroms šalių grupėms, tad, tiek suaugę, tiek mažieji bibliotekų lankytojai turėjo galimybę susipažinti su šių šalių geografija, kultūra, išmokti po keletą žodžių įvairiom kalbom, net paragauti kulinariinių skanėstų. Kiekvieną mėnesį bibliotekos puošėsi vis kitos šalies

vėliavėlėmis, bibliotekininkės rengėsi nacionaliniais įvairių tautų rūbais. Literatūros parodoms panaudojome bibliotekų fonduose esančius leidinius, meno parodas skolino Prancūzijos ambasada bei Prancūzų kultūros institutas, Švedijos, Norvegijos, Ispanijos ambasados, Lenkų kultūros institutas, Vytauto Didžiojo Universiteto Azijos studijų centras, padedant Japonijos ambasadai. Rengiant Prancūzijai skirtus renginius ne vienai bibliotekai pagelbėjo Panevėžio frankofonų draugija (vad. Jūratė Pratkeliene).

Vasario mėnuo buvo skirtas **Azijos šalims**. Vaikų bibliotekoje „Šaltinėlis“ buvo eksponuojama Panevėžio Dailės mokyklos pradinio kurso mokinių darbų tušu paroda „SUMI – E“ pagal japonų tapybą. Viešojoje bibliotekoje eksponuota Sauliaus Čyvo fotoparoda „Vaizdai iš Japonijos“, vaikų bibliotekoje „Žiburėlis“ lankytojai galėjo gerėtis Jorio Trachimo fotografijų paroda „Kontrastų šalis- Kinija“.

Smėlynės bibliotekoje vyko kauniečio fotografo Žilvino Glušinsko pinhole technika atliktų nuotraukų paroda „Pasidairymai po Japoniją“. Parodos pristatymo metu autorius pasakojo savo įspūdžius iš kelionių po Japoniją, apie bendravimo su japonais įdomybes. Toje pačioje bibliotekoje eksponuota grafikės R. Mašidlauskytės akvarelės paroda „Naktinis monstrų paradas. Japonų mitinės būtybės“ sulaukė labai didelio lankytojų susidomėjimo. Šią parodą bibliotekai paskolino VDU Azijos studijų centras.

Beveik visose bibliotekose vyko edukaciniai užsiėmimai, kurių metu lankytojai mokėsi tradicinio japonų popieriaus lankstymo meno origamio. Vėliau origamio lankstiniai buvo eksponuojami bibliotekose.

Kovą vyko renginiai, skirti **Prancūzijai**. Daugelyje bibliotekų skambėjo prancūziškos eilės ir dainos.

Bibliotekoje „Židinys“ eksponuota Annie Assouline fotografijų paroda „Rašytojų rankos“ iš Prancūzų instituto. Šią parodą pristatė Prancūzijos ambasados patarėjas bendradarbiavimo ir kultūros klausimais bei Prancūzų instituto direktorius Frédéric Bellido.

Vaikų literatūros skyriuje „Žalioji pelėda“ vyko rytmetis „Išgirskime prancūzų kalbą“. Geriausi šios bibliotekos skaitytojai iš „Ažuolo“ pagrindinės mokyklos „keliavo“ į Prancūziją. Virtualios kelionės gidu sutiko pabūti Panevėžio „Minties“ gimnazijos prancūzų kalbos mokytoja Jūratė Pratkeliene ir trys tos pačios gimnazijos gimnazistai.

Smėlynės bibliotekoje frankofoniško vakaro metu vyko J. Pratkeliene tapybos darbų parodos atidarymas „Prancūzija – Lietuva“. Šio renginio metu lankytojai mokėsi prancūziškų dainų, klausėsi parodos autorės įspūdžių iš kelionių po įvairias Prancūzijos vietas.

Balandžio mėnuo buvo skirtas **Danijai**, tad daug renginių bei parodų buvo skirta šiai šaliai bei labiausia žinomam šios šalies rašytojui H. K. Anderseniui. Šio rašytojo gimtadienis yra Tarptautinė vaikų knygos diena. Vaikų bibliotekose vyko pasakų skaitymai bei filmukų pagal H. K. Anderseno pasakas peržiūra.

Išskirtinis renginys vyko Smėlynės bibliotekoje, kur vaikų renginyje svečiavosi pats H. K. Andersen („Meno“ teatro aktorius S. Stakelė) ir rašytoja Gintarė Adomaitytė. Ji pasakojo apie žymiausius pasaulio vaikų rašytojus.

Skandinavijos šalims buvo skirtas gegužės mėnuo. Viešojoje bibliotekoje buvo galima pamatyti aktorės ir režisierės Agnės Sunklodaitės monospektaklį „(ne) mano istorija“, pagal **norvegų** rašytojos H. Wassmo autobiografinį romaną „Šimto metų istorija“. Bibliotekoje buvo parengta literatūros paroda „Norvegijos literatūros karalienė – Herbjorg Wassmo“.

Bibliotekoje „Židinys“ eksponavome **Švedijos** ambasados paskolintą lietuvių ir švedų karikatūrinių darbų parodą „Klimato kaita“. Parodos atidaryme dalyvavo ambasados informacinių ir kultūros projektų koordinatorė Giedrė Berželionytė, padovanojusi bibliotekai pilną dėžę lietuvių kalba išleistų švedų autorių grožinių kūrinių, knygų apie Švediją, žemėlapių.

Smėlynės bibliotekoje vyko norvegų dailininko E. Munko reprodukcijų paroda iš Norvegijos ambasados. V. Žemkalnio gimnazijos auklėtiniams bibliotekoje vyko dailės pamokos „E. Munkas – žymiausias norvegų dailininkas“.

Miesto mokyklų 1-4 kl. mokinių piešinių paroda „Švedų rašytojų kūrinių veikėjai“ buvo eksponuota Šiaurinėje bibliotekoje ir vaikų literatūros skyriuje „Žalioji pelėda“. Kitose bibliotekose vyko švedų bei norvegų rašytojų knygų parodos, vaikai iliustravo švedų rašytojos A. Lindgren kūrinius.

Birželio mėnuo buvo skirtas **Pabaltijo šalims**, todėl daugiausia renginių buvo skirta Lietuvai. Parko bibliotekoje įvykęs susitikimas su aktore, rašytoja, Doloresa Kazragyte buvo skirtas pokalbiui apie gyvenimą, kūrybą ir Lietuvą.

Viešojoje bibliotekoje buvo parengta literatūros paroda „Latvių poetas, dramaturgas, vertėjas Janis Rainis: gyvenimas, kūryba“. Tikėjomės, kad parengti šią parodą pagelbės Latvijos ambasada, tačiau nesulaukėme atsakymo.

Liepos mėnesį vyko renginiai skirti **Ispanijai, Lotynų Amerikos šalims**. Iš Ispanijos karalystės ambasados gavome puikią fotografijų parodą „Alhambra, laiko šviesa“ apie Granados miesto Alhambros rūmų kompleksą, kurią eksponavome Viešojoje ir „Židinio“ bibliotekose. Parodos atidarymas, kuriame dalyvavo Ispanijos Karalystės ambasadorius J. E. Miguel Arias Estevez, vyko Viešojoje bibliotekoje.

Parko bibliotekoje senjorų klube vyko pokalbis su bibliotekos skaitytoja Eugenija Novikova „Kuba – skurdi, bet spalvinga“, vaikų bibliotekos „Žiburėlis“ mažieji skaitytojai buvo pakviesti į protų mūšį apie Ispaniją „Viva Espana“.

Rugpjūčio mėnesio renginiai kvietė bibliotekos skaitytojus susipažinti su **Italija**. Parko ir Smėlynės bibliotekose buvo parengtos literatūros parodos „Italų virtuvės paslaptys“ ir „Salve, Italia!“. Vaikų bibliotekoje „Šaltinėlis“ vyko fotomenininko Valentino Pečinino fotografijų paroda „Romos sienos“. Parodos atidaryme autorius dalijosi savo įspūdžiais iš kelionės po Italiją, Romos miestą.

Susitikimas su poetu kunigu Justu Jasėnu „Roma: ne vien šventumo paieškos“ vyko Šiaurinėje bibliotekoje.

Kitokia Italija pasirodė UAB „Magelano kelionės“ vadovo Dainiaus Kinderio paskaitoje „Viliokė Italija“, vykusioje bibliotekoje „Židiny“.

Rugsėjo mėnuo kvietė susipažinti su **slavų šalimis**. Įdomiausia paroda „Lenkų komiksai istorijos debesėliuose“, kurią mums paskolino Lenkų institutas, buvo eksponuojama Viešojoje bibliotekoje. Parodoje pristatyta lenkų komiksų meno istorija, kurią atspindi trijų kartų komiksų kūrėjai: nuo klasikų (J. H. Chmielewski, Sz. Pawel, J. Christa ir kt.), pripažintų vidurinėsios kartos autorių (P. Truściński, S. Kiełbus, K. Gawronkiewicz ir kt.) iki nepaprastai talentingų jaunųjų kūrėjų (J. Rebelka, A. Klimek, R. Szłapa ir kt.).

Spalio mėnuo buvo skirtas **germanų šalims**. Iš daugelio renginių norisi paminėti Smėlynės bibliotekoje vykusį edukacinį užsiėmimą „Knygos kelias“ su dailininke, knygų iliustratore, Sigute Ach. Šis renginys buvo skirtas spausdintai knygai, kurią XV amžiuje Vokietijoje pirmą kartą išspausdino spaustuvininkas Johanas Gutenbergas. Sigutė Ach vaikams aiškino, iš ko susideda knyga, kaip vadinasi visos jos dalys, kokie darbai vyksta spausdinant knygą, o po to, drauge su vaikais, gamino mini knygutes. Bibliotekoje visą spalio mėnesį veikė šios dailininkės darbų paroda.

Netikėtas, spalvingas ir „skanus“ renginys vyko „Židinio“ bibliotekoje. Bibliotekininkės, kartu su M. Rimkevičaitės technologijų mokyklos moksleiviais, pakvietė lankytojus į „Germaniško furšeto“ popietę, kurios metu buvo pristatyti vokiški valgiai, pasidalinta jų receptais, renginio dalyviai paragavo vokiškų patiekalų.

Smėlynės bibliotekoje įvykęs susitikimas su aktore, renginių vedėja ir režisierė V. Mičiulienė sulaukė tikro anšlago, vos tilpo visi norintys. Šis renginys buvo skirtas Tarptautinei šypsėnos dienai, tad šypsėnų ir juoko tikrai netrūko.

Grafikos darbų paroda „Liūnenas vakar ir šiandien“ buvo eksponuota bibliotekoje „Židinys“ bei Viešojoje bibliotekoje.

Lapkričio mėnesį bibliotekose vyko renginiai, skirti **Jungtinei Karalystei**. Tiek „žvaigždžių“ bibliotekoje seniai nebuvo! Viešojoje bibliotekoje lankėsi žurnalistas, rašytojas Andrius Užkalnis. Skaitytojai klausėsi jo šmaikštaus pasakojimo apie knygas ir Angliją.

Smėlynės bibliotekoje vyko susitikimas su „virtuvės fėja“ Beata Nicholson. Pokalbis nuo virtuvės paslapčių vis peršokdavo į Angliją, į Londoną, kur Beata Nicholson ilgą laiką gyveno. Viešnia buvo iškepusi anglišką kalėdinį pyragą, tačiau visiems norintiems jo neužteko, nes į renginį susirinko ypač gausus lankytojų būrys.

Bibliotekoje „Židinys“ vykusioje paskaitoje „Nuo psichologijos iki iliuzijos dalyvavo psichologas, filosofas, iliuzionistas Mantas Wizard. Renginys buvo skirtas Didžiosios Britanijos rašytojai J.K.Rowling ir jos personažui Hariui Poteriui. O kas Lietuvoje labiausiai panašus į burtininką Harį Poterį? Be abejojimo tarptautinių konkursų laureatas ir prizinininkas, Lietuvos iliuzionistų klubo (LIK) viceprezidentas, Baltijos šalių iliuzionistų asociacijos A.M.B.E.R. narys, Mantas Wizard.

Kultūros sostinės programoje gruodis buvo skirtas **Suomijai** – šaliai, kur gyvena vaikų mylimas Joulupukki. Todėl bibliotekose buvo ypač gausu kalėdinių renginių vaikams ir suaugusiems: literatūros ir meno parodų, adventinių ir kalėdinių rytmečių, buvo puošiamos ir įžiebiamos eglutės. Suaugusieji mokėsi kurti e-atvirukus, dalyvavo edukaciniuose užsiėmimuose, mokačiuose gaminti įdomesnes kalėdines puošmenas.

Smagus, informatyvus, pritraukęs daug žiūrovų buvo Viešojoje bibliotekoje įvykęs susitikimas su žurnaliste Laima Lavaste ir pokalbis apie jos knygą „**Linksmą knygą apie suomių ir Suomiją**“.

Taip pat bibliotekos tinklaraštyje <http://kelionesuknyga.blogspot.com/> (*Kelionė su knyga*) buvo parengtas **19 virtualių parodų ciklas „Susitikimai su įvairių šalių literatūra“**.

Kiekvienais metais organizuojame renginius **valstybinėms ir kalendorinėms šventėms** paminėti, siekiame, kad tiek vaikai, tiek suaugę bibliotekų lankytojai nepamirštų savo šaknų, tradicijų ir papročių.

Vasario 16-ajai, Lietuvos valstybės atkūrimo dienai, vaikų literatūros skyriuje „Žalioji pelėda“ vyko rytmetis „Daina Lietuvai“, kuriame dalyvavo „Šaltinio“ pagrindinės mokyklos 3^a klasės mokiniai. Trečiokai ne tik koncertavo, jie į savo programą įtraukė ir žiūrovus – pačius mažiausius bibliotekos lankytojus iš vaikų lopšelio darželio „Diemedis“: sukosi bendri rateliai, žaidimai, skambėjo dainos. Tuo pačiu metu bibliotekoje veikė „Šaltinio“ progimnazijos 3^c klasės mokinių darbų paroda „Lietuvos pilys“, skirta Lietuvos Nepriklausomybės pavasariui. Vaikų mokytoja – Vitalija Bartkienė.

Kitose bibliotekose buvo parengtos literatūros, vaikų piešinių parodos. Vaikų bibliotekoje „Žiburėlis“ veikė Panevėžio pradinės mokyklos 2^a kl. mokinių piešinių paroda „Laiškas Lietuvai“, Šiaurinėje bibliotekoje buvo eksponuojama M. Rimkevičaitės technologijų mokyklos mokinių piešinių paroda „Graži tu mano, brangi Tėvyne“.

Minint Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo dieną, vaikų literatūros skyriuje „Žalioji pelėda“ koncertavo „Ažuolo“ pagrindinės mokyklos 1-2 klasių mokiniai. Skambėjo eilės, dainos ir skudučiai, sukosi rateliai. Jaunieji atlikėjai į savo pasirodymą sudėjo visus metų laikus ir paskyrė Lietuvai. Į vaikų parengtą koncertą „Lietuva – mano Tėvyne“ bibliotekoje gausiai susirinko vaikų tėveliai, seneliai.

Smėlynės bibliotekoje vaikai buvo pakviesti į viktoriną istorine tematika „Gerbk praeitį ir kurk ateitį“.

Lietuvos Valstybės dienai skirti renginiai vyksta vaikų vasaros stovyklų metu, vaikai dalyvauja viktorinose, kuria eiles ir piešia piešinius.

Daugumoje bibliotekų populiariūs velykiniai, kalėdiniai renginiai. Parko bibliotekos senjorų klube vyko užsiėmimas „Puošiu namus Velykoms“, Smėlynės bibliotekos darbuotojos kiekvienais metais organizuoja vaikų Velykų renginius. Šioje bibliotekoje vyko „Rūtos“ lopšelio – darželio ugdytinių darbų paroda „Velykų margutis ritas“.

Bibliotekoje „Židinys“ eksponuota Panevėžio lopšelio – darželio „Riešutėlis“ auklėtinių darbų paroda „Velykų stebuklo belaukiant“. Manome, kad tokie renginiai padeda populiarinti ir išsaugoti tautines tradicijas, skatina labiau domėtis jomis.

Balandžio mėnesį ir Nacionalinės Lietuvos bibliotekų savaitės metu įvyko 23 renginiai, 40 edukacinių užsiėmimų (iš jų – 32 kompiuterinio raštingumo ir interneto pradžiamokslio, parengtos 22 literatūrinės, meno parodos, bibliotekose apsilankė 15 ekskursijų. Visuose renginiuose vien per šį mėnesį apsilankė **1849 lankytojai**.

Nacionalinės bibliotekų savaitės metu bibliotekose vyko įvairios akcijos: „Nemokamas skaitytojo bilietas“, skolininkams „Savaitė be delspinigių“, kai kurios bibliotekos rytinės spaudos skaitytojus vaišino arbata, kvietė mainytis jau perskaitytomis knygomis. Viešojoje bibliotekoje mainų lentyna veikia visą laiką.

Šiaurinėje bibliotekoje jau trečius metus vykstanti akcija vaikams „Laimingų knygų loterija“ įgyja vis didesnę populiarumą, skatina vaikus daugiau skaityti.

Vaikų literatūros skyriuje „Žalioji pelėda“ įgyvendinama akcija „Gydome knygeles“ kūrybingai moko vaikus tausoti knygas, gražiai sutvarkyti suplyšusias. Prie šios veiklos prisideda vaikų kūrybinės saviraiškos klubas „Dryžuota kojinė“.

Bibliotekose vyko viktorinos, popietės, filmų peržiūros. Kadangi 2014 buvo paskelbti K. Donelaičio metais, Bibliotekų savaitė balandžio 23 dieną 12 valandą daugelyje bibliotekų prasidėjo Donelaičio kūrinų skaitymais. Viešojoje bibliotekoje vykusi „Valanda su Donelaičiu“, kurioje dalyvavo „Minties“ gimnazijos gimnazistai, šiuolaikiškai interpretavę Donelaičio poeziją, įsiminė ne vienam bibliotekos lankytojui.

Smėlynės bibliotekoje žurnalistas, rašytojas Andrius Tapinas šmaikščiai pristatė naują fantastinę savo knygą „Vilko valanda“, parašytą Lietuvoje dar mažai žinomą stimpanko stiliumi.

Šiaurinėje bibliotekoje svečiavosi rašytojas, publicistas, eruditas Alvydas Valenta. Aklas rašytojas, savo knygas rašantis Brailio raštu, padedant bardui, istorikui P. Girdeniui skaitė savo eiles, pasakojo apie susitikimus su įvairiais žmonėmis, dalijosi kūrybos paslaptimis.

Spalis bibliotekose tradiciškai skirtas informacijos sklaidai, bibliografinės kultūros ugdymui, kultūros sostinės renginiai buvo skiriami germanų šalims, savo akcijomis bei renginiais prisidėjome prie mieste skelbiamos iniciatyvos „Spalis – sveikatos mėnuo“.

Šį mėnesį vyko 15 renginių, 76 edukaciniai užsiėmimai, 20 literatūros ir meno parodų, bibliotekose apsilankė 4 ekskursijos. Per mėnesį šiuose renginiuose apsilankė **1184 lankytojai**.

Visose bibliotekos padaliniuose norintieji galėjo stebėti internetinę transliaciją „Euras ir Lietuva“, dalyvauti informacijos skyriuje individualiuose mokymai naudotis naujomis portalo *ibiblioteka.lt* paslaugomis.

Sveikatos mėnesiui skirtos akcijos vyko bendradarbiaujant su Panevėžio sveikatos biuru: buvo matuojamas kraujospūdis, „Sveikuoliuko ryto“ renginiai vaikams sulaukė didelio lankytojų būrio. Apie netradicines sveikatos palaikymo formas buvo galima sužinoti bibliotekoje „Židinys“, kur vyko garso terapijos sesija su gongų meistru R. Binkausku.

Vaikų literatūros skyrius „Žalioji pelėda“ parengė ir įgyvendino projektą „**Knyga – raktas į pažinimą. Mūsų metai**“, skirtą K. Donelaičio metams paminėti. Kovo mėnesį vyko integruota literatūros ir dailės pamoka „Kuriamo „Metus“ su K. Donelaičiu“. Joje dalyvavo Panevėžio „Minties“ gimnazijos I klasės mokiniai su mokytojais Adele Samuoliene, Rasa

Švelniene ir Ramute Stasevičiene. Buvo parengta gimnazistų grafikos darbų, iliustruojančių K. Donelaičio „Metus“, ekspozicija.

Finalinis projekto renginys – miesto vaikų šventė lapkričio mėnesį „K. Donelaitis mūsų metuose“. Vaikų šventės metu buvo apdovanoti aktyviausi „Žaliosios pelėdos“ skaitytojai bei konkurso „Atvirukas Kristijonui Donelaičiui“ laureatai. Renginyje dalyvavo per tūkstantį svečių ir dalyvių.

Šventės metu vyko susitikimas su puikiai mažiesiems žinoma vaikiškų knygų iliustratore, jaunosios kartos rašytoja, Lina Žutaute. Panevėžio Gamtos mokyklos teatras paruošė literatūrinę kompoziciją pagal jos kūrinį „Kakė Makė ir netvarkos nykštukas“ (režisierė B. Beresnevičienė).

Daug įdomių renginių, edukacinių užsiėmimų, pažintinių išvykų vyko Parko bibliotekoje įgyvendinant projektą „*Su knyga nebūsi vienišas*“. Visų šių renginių dalyviai ir pagalbininkai – bibliotekoje susibūręs senjorų klubo „Pabūkime kartu“ nariai. Sunkiai tilpo bibliotekos patalpose visi norintys išgirsti vaistininko ir žolininko Virgilijaus Skirkevičiaus paskaitą „Paslaptys ne žolėse ir vaistuose, o mumyse“. Gausiai žmonės rinkosi ir į susitikimus su aktore Doloresa Kazragyte, savitraščio „Šeimininkė“ redakcijos kolektyvu ir aktore Virginija Kochanskyte, į bendrą senjorų ir moksleivių popietę, skirtą Kristijono Donelaičio 300-osioms gimimo metinėms paminėti.

2014 metais kaip niekad daug renginių vyko ne bibliotekos erdvėse. Bibliotekos darbuotojų komanda dalyvavo šeštajame Aukštaitijos bibliotekininkų sąskrydyje, miesto Vasarvidžio šventėje, Miesto gimtadienyje, „Expo Aukštaitija2014“ parodoje, kalėdiniame eglučių puošimo konkurse Laisvės aikštėje.

Aukštaitijos bibliotekininkų sąskrydyje bibliotekos komanda dalyvauja jau ketvirti metai. Jo metu pristatome kolegoms savo biblioteką, dalyvaujame sporto rungtyse, viktorinose. 2014 metų sąskrydžio tema – K. Donelaitis. Todėl visos užduotys – nuvykimas į sąskrydį, viktorinos, rungtys, stovyklaviečių puošimas ir pristatymas vyko „donelaitiškai“. Teko daug padirbėti, kad užduotys nebūtų nuobodžios. Manom, jog mums pavyko beveik 300 metų senumo „Metų“ temą pateikti naujoviškai ir smagiai, dar ir susieti ją su kultūros sostinės tema.

Vasarvidžio (Rasų) šventėje bibliotekininkės „atidarė“ „Retro saloną“, kuriame dalino 1930-1940 metų tos dienos laikraščių kopijas, būrėja kvietė išsiburti, o paslaugios ponios papuošusios lankytojus retro rūbais, fotografavo. Pasendintas „retro“ nuotraukas daugiau kaip 150 žmonių išsiuntinėjome el. paštu.

Tradicinėje „Expo Aukštaitija 2014“ parodoje Panevėžio miesto savivaldybės stende bibliotekos kolektyvas pristatė savo mažiau žinomą veiklą: vaikų klubus „Dryžuota kojinė“ ir „Šlepetė“. Savo veiklą, paruošę informatyvų lankstinuką, pristatė Parko bibliotekoje įsikūrus senjorų klubas „Pabūkime kartu“, tuo pačiu kvietė vyresnio amžiaus parodos lankytojus tapti klubo nariais.

Bibliotekų paslaugos ir veikla buvo pristatytos viktorinos forma – lankytojai atsakinėjo į klausimus apie biblioteką „tinka- netinka“ būdu.

Didelio susidomėjimo sulaukė e-mokymai, kaip elektroniniame kataloge susirasti ir rezervuoti knygą.

Miesto gimtadieniui buvo parengtos ir lankytojams pristatytos dvi parodos: Metanojos Ingridos Žilėnaitės fotografijų paroda apie J. Miltinio teatro aktorius „Jų gyvenimas skirtas Panevėžiui“ vaikų bibliotekoje „Šaltinėlis“ ir jaunosios menininkės Silvijos Vaičekonytės paroda „Miesto miražai“ bibliotekoje „Židins“.

Viešojoje bibliotekoje miesto gimtadieniui buvo skirtas J. Vaičekauskienės knygos „Pasikalbėjimas su Bite“ pristatymas.

Miesto gimtadienio šventėje Laisvės aikštėje dalyvavo grupė bibliotekos darbuotojų. Drauge su kitomis miesto kultūros įstaigomis puošėme ir „auginome“ savo kultūros medį.

Medį puošėme bibliotekos dailininkės pagamintomis ir vaikų literatūros skyriaus „Žalioji pelėda“ mažųjų skaitytojų nuspalvintomis raidėmis, iš kurių susidėjo sakinyvis „Knyga – raktas į pažinimą“. Kvietėme praeivius skaityti Donelaitį, bei atsakyti į viktorinos klausimus.

Kalėdiniame eglių puošimo konkurse Laisvės aikštėje dalyvavo Vaikų literatūros skyrius „Žalioji pelėda“, biblioteka „Židinys“, vaikų biblioteka „Žiburėlis“, Smėlynės ir Šiaurinė bibliotekos. Vėjui, sniegui atsparius eglutės žaisliukus gamino pačios bibliotekų darbuotojos, pasitelkę į pagalbą vaikus bei savanores pagalbininkes. Visos konkurse dalyvavę bibliotekos gavo miesto mero padėkos raštus bei dovanas – kvietimus į J. Miltinio teatro spektaklį.

Bibliotekoje surengtos **literatūros parodos rašytojų jubiliejams** paminėti: K. Donelaičio metams paminėti: „Dėkojimai Donelaičiui“, „Iš Tolminkiemio į literatūros vandenyną“, „Kristijonas Donelaitis. 1714 – 2014“, „Metų laikai“. Kraštiečio fantastas K. Paulausko 80-mečiui skirtos parodos: „Kazys Paulauskas – lietuvių fantastinės literatūros pradininkas“, „Jis gyveno kūryba“. Rašytojui Ignui Šeiniui skirta paroda buvo eksponuota Šiaurinėje bibliotekoje „I. Šeinius – prozininkas, dramaturgas, politikas“.

Viešojoje bibliotekoje parengta literatūros paroda „Latvių poetas, dramaturgas, vertėjas Janis Rainis: gyvenimas, kūryba“, vaikų bibliotekoje „Žiburėlis“ veikė paroda „Vaikų knygų iliustruotojas ir autorius – K. Kasparavičius“, skirta jo 60-mečiui.

Salomėjos Nėries 110 metinėms buvo parengtos literatūros parodos Parko bibliotekoje „Poetei Salomėjai Nėriai – 110“, Šiaurinėje bibliotekoje „...Už tave brangesnio nieko neturiu“.

Bibliotekų erdvėse eksponuojam ir supažindinam skaitytojus su savo krašto menininkų darbais. 2014 metais bibliotekose eksponavom profesionalių ir pradedančių fotografų Ričardo Krištopaičio, Jorio Trachimo, Dovilės Nižinskaitės, Sauliaus Čyvo, V. J. Čiplytės, Metanojos Ingridos Žilėnaitės, Valentino Pečinino bei Panevėžio fotografų draugijos narių darbus.

Bibliotekas puošė tautodailininkų Lidijos Dailidėnienės, Renatos Laučkienės, dailės studijos „Paletė“ bei VŠĮ „Dailusis ornamentas“ narių įvairiom technikom atliktų darbų parodos.

Informacija apie bibliotekose vykstančius renginius buvo skelbiama kultūros sostinės renginius reklamuojančiuose kasmėnesiniuose lankstinukuose, miesto dienraščiuose, svetainėse www.panevezys.lt, www.aina.lt, www.paskliautas.lt. Bibliotekos internetiniame puslapyje www.panbiblioteka.lt informacija skelbiama ir atnaujinama kiekvieną mėnesį. Renginių plakatai buvo kabinami Laisvės a. esančiuose kultūrinių renginių skelbimų stovuose, turizmo informacijos centre, G. Petkevičaitės – Bitės bibliotekoje.

Dauguma bibliotekų susikūrę paskyras socialiniame tinkle Facebook, kur taip pat reklamuoja bibliotekos veikla.

Bibliotekų lankytojams asmeniškai įteikiami ar išsiunčiami e-paštu kvietimai į renginius, jų per metus buvo išdalinta daugiau kaip 3000. Vidutiniškai į vieną renginį išdalinama po 100-150 kvietimų. Kiekvienam renginiui paruošiami reklaminiai plakatai, kurie iškabinami visuose bibliotekos skyriuose ir padaliniuose, mikrorajono mokyklose, kitose įstaigose, dalinamos skrajutės, lankstinukai. Vienam renginiui pagaminame vidutiniškai 10 plakatų.

Apie jau įvykusius renginius reguliariai informavome, iliustravome juos nuotraukomis bibliotekos interneto svetainėje, visuose aukščiau minėtuose tinklapiuose, rašė miesto, respublikinė spauda, reportažus rodė regioninė televizija. Informaciją apie renginius siunčiame į profesinius leidinius „Tarp knygų“, „Rubinaitis“, į miesto spaudą, respublikinius leidinius, aprašome svetainėse www.aina.lt, www.panskliautas.lt, www.sekunde.lt, www.kulturapanevezys.lt

5. EDUKACINĖ VEIKLA

Vartotojų orientavimas ir apmokymas

2014 metais Informacijos skyriaus darbuotojai iš viso pravedė **391** val. (2013 m. – 323, 2012 m. – 300 val.) apmokymus. Juose dalyvavo **515** (2013 m. – 390, 2012 m. – 477) vartotojų.

Filialuose darbuotojai pravedė **1074** val. mokymų, kuriuose dalyvavo **829** dalyviai.

Visi apmokymai buvo skirti vartotojų **skaitmeniniam raštingumui**.

Informacijos sklaidos mėnesį vykstantys **individualūs mokymai** šiemet taip pat buvo skirti apmokyti lankytojus naudotis *ibiblioteka* portalo paslaugomis. Neskirstant vartotojų grupėmis, lankytojai buvo mokomi savarankiškai pateikti užklausa, įsigyti bilieta, užsisakyti dokumentų kopijas. Šiais mokymais pasinaudojo 20 vartotojų (5 val.), palyginimui, 2013 m. individualiais mokymais pasinaudojo 27 vartotojai (7 val.).

Kaip ir kelerius pastaruosius metus, taip ir 2014-aisiais metais, didžiausias dėmesys skirtas gyventojų **mokymams grupėse**. Iš viso buvo suformuotos **36 grupės**. Mokymai 1 grupei trunka vidutiniškai 15 val. Mokymus grupėse veda vienas - du darbuotojai.

Tinklo bibliotekose darbo kompiuteriu ir naudojimosi internetu klausimais konsultuoti 1069 žmonės. Daugiausia konsultuota darbo kompiuteriu klausimais – 525 konsultacijos, bendravimas internete (skype, el. paštas, socialiniai tinklai ir kt.) – 223 konsultacijos, paieška internete – 210 konsultacijų. Kaip ir ankstesniais metais, daugiausia konsultacijų lankytojams suteikta kaip naudotis elektroniniais katalogais ir duomenų bazėmis bei el. bendravimui.

Gyventojų susidomėjimas šiais kursais keleri metai ne tik neslūgsta, bet dar ir auga.

Individualūs mokymai, konsultacijos ir užsiėmimai grupėse yra gera bibliotekos elektroninių paslaugų reklama. Vartotojų mokymus laikome itin svarbiu veiklos baru ir skiriame jiems daug dėmesio.

Bibliografinės kultūros ugdymas

2014 m. tinklo bibliotekose organizuotos 52 moksleivių **ekskursijos ir bibliografinės pamokos**, kuriose dalyvavo 732 lankytojai. Jų metu vyko specialiai parengtas pristatymas „Saugus ir draugiškas internetas“.

Prisitaikant prie nuolat kintančių vartotojų informacinių poreikių, pastaruosius kelerius metus didžiausias dėmesys buvo skiriamas vartotojų informacinio raštingumo mokymams. Todėl bibliografinės kultūros ugdymas teko vaikų bibliotekoms.

Ekskursijos bibliotekose – 38 (2013 m. – 45). Ekskursijos moksleiviams buvo pažintinės ir teminės („Saugus ir draugiškas internetas“). Daugiausia ekskursijų organizuojama Vaikų literatūros skyriuje „Žalioji pelėda“ (13).

Bibliografijos pamokos – 14 (2013 m. – 11). Dominuoja vaikams skirtos bibliografinės valandėlės, per kurias supažindinama su informacine literatūra, mokoma susirasti informaciją, pristatomos elektroninės knygų skaityklės. Suaugusiems vartotojams skirti e-raštingumo individualūs ir grupių mokymai, teikiamos konsultacijos įvairiais informacijos paieškos klausimais. Bibliotekininkams skirtas „Bitės Išmaniųjų mokyklos“ mobiliųjų technologijų pristatymas.

Individualios konsultacijos, skirtos naudojimuisi kompiuteriu ir informacijos paieška internete 1552 (-344). Informacijos skyriuje konsultacijų atlikta daugiau nei 2013 m. ir tai sudaro trečdalį visų konsultacijų, tačiau Viešosios bibliotekos padaliniuose konsultacijų per metus atlikta mažiau nei pernai, ir tai lėmė neigiamą pokytį. Konsultuoti 1069 vartotojai.

Informacijos sklaidos mėnesį beveik visose bibliotekose veikė informacinių leidinių parodos.

6. KITI ĮSTAIGOS VEIKLOS RODIKLIAI

Bibliotekose lankosi patys įvairiausi žmonės – suaugę ir vaikai, paaugliai, studentai, dirbantys ir bedarbiai, jauni ir pagyvenę. Labai svarbi bibliotekų sėkmingos veiklos sąlyga – nustatyti, kokie yra bibliotekose besilankančiųjų vartotojų poreikiai, žinoti jų interesus. Tai nustatyti galima tik kuo daugiau bendraujant su skaitytojais, išsiaiškinant, ar apsilankymas bibliotekoje atitiko jų lūkesčius, ar gavo tas paslaugas, kurių tikėjosi.

Mūsų siekiamybė yra ne tik užtikrinti įvairių vartotojų grupių prieigą prie viešos informacijos, padėti tęstinio ir papildomo mokymosi procese, kelti vartotojų kompiuterinį raštingumą, organizuoti laisvalaikį, bet ir plėsti paslaugų įvairovę, užtikrinti jų kokybę. Taip pat svarbu sukurti vartotojams tokią atmosferą, kurioje jie jaustųsi komfortabiliai, galėtų pailsėti, atsipalaiduoti ir gautų juos dominančią informaciją.

Viešosios bibliotekos skyriai ir filialai 2014 metais užregistravo **12 584 vartotojus** (vaikų ir suaugusių). Iš jų: persiregistravusių vartotojų buvo 9583, o naujai užsiregistravusių 3001. Tai reiškia, kad bibliotekos paslaugos yra populiarios ir reikalingos.

Padalinio pavadinimas	Vartotojų sk. 2014 m.	Vartotojų sk. 2013 m.
Abonementas ir Informacijos sk.	2767	2790
VLS „Žalioji pelėda“	1897	1896
Vaikų biblioteka „Žiburėlis“	1234	1232
Šiaurinė biblioteka	977	957
Vaikų biblioteka „Šaltinėlis“	1537	1575
Parko biblioteka	1070	1067
Biblioteka „Židinys“	1717	1703
Smėlynės biblioteka	1385	1380
Iš viso :	12584	12600

Lyginant su 2013 metais, vartotojų užregistruota 16 mažiau. Bendras gyventojų sutelktumo procentas, nors ir nežymiai, bet didėjo: 2014 m. buvo 13,1 proc., o 2013 m. – 13,0 proc. Per pastaruosius penkerius metus (2010-2014) mieste sumažėjo 14,4 tūkst. gyventojų. Tačiau tik 2014 m. miesto bibliotekose šiek tiek sumažėjo pagrindiniai rodikliai: vartotojų sk. – 0,1 proc., lankytojų skaičius – 1,2 proc., dokumentų išduotis 2 proc.

Dalis vartotojų yra neapskaitomi: pagal „Bibliotekos pažangai“ nuostatus, gyventojai, norintys naudotis bibliotekose internetu neprivalo būti bibliotekos vartotojais. Dalis lankytojų naudojami bibliotekoje internetu su savo mobiliomis priemonėmis (planšetiniais, nešiojamaisiais kompiuteriais, išmaniaisiais telefonais). Jie taip pat neapskaitomi kaip vartotojai.

Naujų ir perregistruotų vartotojų rodikliai pasiskirstė sekančiai:

Metai	Nauji vartotojai		Perregistruoti vartotojai		Visi vartotojai
	skaičius	proc.	skaičius	proc.	
2014 m.	3001	23,8	9583	76,2	12584
2013 m.	3031	24,1	9569	75,9	12600
Pokytis	-30		+14		-16

Jau eilę metų išlieka ta pati tendencija: mažėja naujų skaitytojų ir daugėja persiregistravusių. Pateikta procentinė išraiška pilnai atitinka bendrą perregistruotų vartotojų skaičių Lietuvoje (2013 m. – 79,6 proc.).

Pokyčiai, vykstantys mūsų visuomenėje, atsispindi nagrinėjant ir vartotojų sudėtį: dirbančiųjų skaičius, lyginant su 2013 metais, padidėjo 53, pensininkų ir bedarbių – 45, tuo tarpu besimokančiųjų sumažėjo 114 vartotojų.

	Iš viso:	Dirbantys		Besimokantys		Kiti	
		Skaičius	Proc.	Skaičius	Proc.	Skaičius	Proc.
2014	12584	3720	29,56	6633	52,7	2231	17,7
2013	12600	3667	29,1	6747	53,5	2186	17,4

Panevėžio m. savivaldybės bibliotekose 2014 m. vartotojai apsilankė **204590** kartų.

Padalinio pavadinimas	Apsilankymų skaičius 2014 m.	Apsilankymų skaičius 2013 m.
Abonementas	22502	24324
Informacijos sk.	18097	17944
VLS „Žalioji pelėda“	38373	37710
Vaikų biblioteka „Žiburėlis“	13909	13899
Šiaurinė biblioteka	13844	13914
Vaikų biblioteka „Šaltinėlis“	25745	26928
Parko biblioteka	15602	15191
Biblioteka „Židinys“	27118	27639
Smėlynės biblioteka	29400	29577
Iš viso :	204590	207126

Per metus tinklo bibliotekose apsilankė **204590 lankytojų**, t. y. 2536 lankytojais mažiau, nei 2013 metais. Vidutiniškai per dieną miesto bibliotekose apsilankė 730 lankytojų (2013 m. – 731).

Tradiciniai bibliotekų veiklos rodikliai turi tendenciją mažėti, nes kinta tiek pačios bibliotekos, tiek ir jų veikla, vis daugiau informacijos prieinama internete nuotoliniu būdu. Nuo 2010 m. kasmet daugėja virtualių apsilankymų, vartotojas prasitęsias knygų gražinimo laikotarpį, užsisako ar rezervuoja knygas neužeidamas į biblioteką. Sparčiai daugėja gyventojų, turinčių interneto prieigą namuose ar mobiliuosiuose įrenginiuose.

Viešosios interneto prieigos apskaitą atlieka interneto vartotojų registracijos ir statistikos sistema (VRSS). 2014 metais tinklo bibliotekose užregistruoti **45889 interneto lankytojai**, t.y. 3290 lankytojų mažiau negu 2013 m.

Internautus buria bibliotekose organizuojami kompiuterinio raštingumo kursai, vykę visus metus, gerai sukomplektuota kompiuterinė įranga (yra ausinės, mikrofonai, galima naudotis skype programa).

Internautų mažėjimą lemia įvairios priežastys. Daugėja laikinų vartotojų, kuriems dažniausiai reikia tik išsispausdinti bilietus arba vienkartinio apsilankymo momentinei paskolai gauti, atlikti el. bankininkystės pavedimą ir pan. Tokie lankytojai netampa bibliotekos vartotojais ir nuolatiniais VIP centro lankytojais. Tuo pačiu jie nekelia ir Interneto skaityklos lankomumo. Dalis interneto vartotojų, kaip jau buvo minėta, yra neapskaitomi.

Literatūros išduotis, lyginant su 2013 metais, sumažėjo **7227 fiz. vnt.** Per metus tinklo bibliotekos vietoje ir į namus išdavė **363078 fiz. vnt.** spaudinių. Kasmet brangstant knygomis,

stingant lėšų joms įsigyti, nebegalime patenkinti vartotojų poreikio naujausiai literatūrai, nes padaliniui vieno pavadinimo knygų užsakom tik po 1-2 vnt.

Taigi jau antrus metus išduoties rodiklis mažėja. Pastebėta, kad mažėja į namus imamų knygų kiekis, nes knygos storos, didelės, sunku parsinešti.

Išduoties kaip ir lankytojų mažėjimo priežastys panašios:

- iš dalies lemia mažėjantis vartotojų (ypač paauglių, gimnazistų, studentų) apsilankymų skaičius;
- vartotojai emigrantai, atostogaudami Lietuvoje persiregistruoja, paskaito 1-2 knygas, pasinaudoja internetu ir vėl išvyksta metams (kasmet tokių daugėja, ypač 20-40 metų amžiaus grupėje);
- ilgos rezervacijos eilės populiarioms laisvalaikio knygoms;
- dėl vis didesnio elektroninio katalogo naudojimo: į biblioteką ateinama dėl konkrečios knygos, kai ji laisva;
- pastebėta, kad net ir vyresnio amžiaus žmonės, o jaunesni ypač tiksliai žino, kokias knygas jie nori skaityti, jų nesant – rezervuoja; jie neskaito visko, ką tik randa lentynose;
- pakitęs jaunimo skaitymo turinys: gimnazistai nebeskaito viso kūrinio, o iš chrestomatijų, vadovėlių arba interneto skaitomos tik kūrinio ištraukos, socialiniais tinklais arba internetu jie tarpusavyje dalijasi ištraukų kopijomis, studentai daug studijoms reikalingos literatūros randa internete.

Padalinio pavadinimas	Literatūros išduotis (fiz. vnt.) 2014 m.	Literatūros išduotis (fiz. vnt.) 2013 m.
Abonementas	46223	46468
Informacijos sk.	29438	31778
VLS „Žalioji pelėda“	51500	51498
Vaikų biblioteka „Žiburėlis“	29992	29977
Šiaurinė biblioteka	26357	29977
Vaikų biblioteka „Šaltinėlis“	33696	26635
Parko biblioteka	34636	34928
Biblioteka „Židinys“	58077	34010
Smėlynės biblioteka	53159	55770
Iš viso :	363078	370305

Vis labiau populiarėja virtualios bibliotekos paslaugos ir jomis naudojasi vis daugiau vartotojų: tai rodo augantys rezervavimo ir knygų užsakymo internetu rodikliai, daugėja knygų grąžinimo termino pratęsimų internetu.

Knygų rezervacija. Abonemento skyriuje gana ženklus jau kelinti metai iš eilės rezervavimo rodiklio augimas: 2014 m. – **6628**, 2013 m. – 5914, 2012 m. – 5612. Pokytis per 2014 m. yra + 714. Tai rodo, kad mūsų veikla, mokant ir skatinant įvairaus amžiaus kompiuteriu besinaudojančius vartotojus rezervuoti knygas patiems iš namų – sėkminga.

Pageidaujantiems vartotojams elektroniniu paštu siunčiame naujai gautų knygų sąrašus. 2013 m. sąrašus siuntėme 20-čiai vartotojų, o 2014 m. – 50-čiai.

Knygų rezervavimo tendencijos išlieka tos pačios kaip ir ankstesniais metais:

- atsirado nuolatiniai rezervavimo paslaugos vartotojai, jie jau retai renkasi knygas iš atviro fondo lentynų; šių vartotojų vėl gi yra dvi kategorijos: dažniausiai rezervuojantys tik naujas knygas arba rezervuojantys mėgstamo autoriaus ar žanro knygas;

- mokiniai rezervuoja retai, dažniau programinę literatūrą, kai jos pritrūksta, bet dažnai, kai knyga jau būna laisva, jiems jos jau nebereikia ir jie nebeima.
- rezervuojama daugiausiai grožinės literatūros: iš 6628 rezervacijų, 5917 buvo grožinei literatūrai, tai sudaro 89 proc. viso 2014 m. rezervavimo. 2013 m. šis rodiklis buvo toks pat.
- eilės knygoms būna labai įvairios: nuo 1-2 iki 30 vartotojų. Eilės stebime, jos puikiai parodo, kokių knygų reikia įsigyti daugiau egzempliorių. Ilgiausios eilės būna taip pat grožinei literatūrai. Esant ilgai eilei vienoje bibliotekoje, rekomenduojame skaitytojui rezervuoti knygą kitose bibliotekose. Jaunesni skaitytojai dažnai pasinaudoja šia rekomendacija, vyresnio amžiaus- ne.
- toliau augo rezervuojamų knygų pavadinimų skaičius: 2012 m. – 1213, o 2013m. – 1330, 2014 m. – **1643**.

Viešosios bibliotekos darbuotojai kiekvieną rytą peržiūri „Autoinformavimo“ susirašinėjamą su skaitytojais portale www.ibiblioteka.lt ir persiunčia juos bibliotekos filialams. Kasdien būna apie 10 tokių laiškų. Darbuotojų užduotis yra tiksliai suvesti skaitytojų el. paštus, juos sutikrinti, taip pat tinkamai paašškinti naujiems skaitytojams apie šią paslaugą.

Gavus elektroninį užsakymą internetu, reikia knygą surasti fonde ir atlikti paruošimo operaciją. 2014 m. tokių užsakymų Abonemento skyriuje atlikta **323** (2013m. – 234). Šis rodiklis kelinti metai didėja ir manome, kad ta pati tendencija išliks.

Šia paslauga naudojasi ne tik suaugusieji, bet ir vaikai. Vaikų literatūros skyriaus „Žalioji pelėda“ moksleiviai iki 14 m. užsisakė **413** knygų (2014 – 116), rezervavo **2934**.

Knygnešystės paslaugos. Ypatingas dėmesys skiriamas senyvo amžiaus ir neįgalių skaitytojų aptarnavimui. Šiuos žmones asmeniškai kviečiame į renginius, padedame jiems išsirinkti knygas, suieškome internete jiems reikalingą informaciją. Tiems, kurie dėl ligos ar senatvės nebegali apsilankyti patys bibliotekoje, knygas nešame į namus.

2014 m. „Šaltinėlis“ namuose aptarnavo 5 neįgalius skaitytojus. Jiems nunešė 80 knygų. Parko bibliotekos darbuotojos namuose lankė 3 ir jiems nunešė 93 knygas. „Židinio“ ir Šiaurinės bibliotekininkės aptarnavo po 2 tokius skaitytojus – nunešė po 50 knygų.

Darbas su vaikais. Viena iš svarbiausių bibliotekos veiklos kryptių – pakviesti vaikus į bibliotekas ir sudominti juos skaitymu, skatinti jų savišvietą. Taip pat didžiulį dėmesį skyrėme dokumentų fondo, atitinkančio jaunojo skaitytojo poreikius, formavimui, knygos ir skaitymo vertybių populiarinimui, informacinės kultūros formavimui, kūrybinių gebėjimų, bendravimo įgūdžių ugdymui.

Kvietėme juos į tradicinius renginius – Vaikų knygos šventę, skaitovų konkursus, susitikimus su rašytojais, literatūrinės popietės, viktorinas, ieškome naujų, patrauklių darbo formų. Stengiamės ugdyti poreikį skaitymui jau ikimokyklinio amžiaus vaikams, nes vis didesnis susidomėjimas kompiuteriais išstumia knygą iš vaiko gyvenimo.

Vaikų iki 14 metų tinklo bibliotekose užregistruota **4239** t. y. 1 mažiau negu 2013 m. Per ataskaitinius metus tinklo bibliotekose apsilankė **81088 vaikų** (5672 mažiau nei 2013 m.). Jiems išduota **96688 fiz. vnt.** dokumentų (1884 mažiau nei 2013 m.).

Bibliotekos fondas. Pagal IFLA/UNESCO rekomendacijas vienam miesto gyventojui bibliotekų knygų fonduose turi būti po 2 knygas, optimalus viešosios bibliotekos fondo apyvartos rodiklis turi būti 3, tūkstančiui miesto gyventojų kasmet turėtų tekti po 250 naujų leidinių.

Tinklo bibliotekose vienam gyventojui sukaupta 1,5 fiz. vnt. visų rūšių dokumentų, apyvartos rodiklis 2,5, o tūkstančiui miesto gyventojų gavome tik 150 fiz. vnt. Šis palyginimas iliustruoja, kad yra per mažas finansavimas naujų knygų įsigijimui.

Komplektuojant bibliotekos fondą atsižvelgiama į vaikų poreikius, tačiau populiariausių knygų, atsiradus poreikiui, stokojame, jų fonde yra po du, po tris egzempliorius. Dažniausia šių knygų prireikia klasėms ir tų pačių. Bandome tartis su klasių auklėtojais, kad derintų knygų sąrašus, tačiau nesėkmingai: mokytojams nelabai svarbu, iš kur vaikas gaus reikiamą knygą, motyvuoja tuo, kad gali nusipirkti. Todėl stengiamės dalyvauti įvairiose skelbiamose akcijose, rinkti dovanotas knygas.

Tėvai skundžiasi, kad vaikai neskaito. Daugelis pirmokų į mokyklą ateina dar nemokėdami skaityti. Neretai tėvai nežino, kada pradėti vaikus pratinti prie knygų. Dalis ši rūpestį palieka mokytojams. Kiti tėvai eina į bibliotekas, prašo pagalbos pas mus. Todėl bibliotekoje turi būti ir žaidybinių knygų, ir įdomių patrauklios formos knygelių pradedančiajam skaityti, ir ūgtelėjusiam skaitytojui. Todėl mūsų rūpestis užsakant knygas, galvoti apie įvairaus amžiaus vaikų poreikius. Augant vaikui kartu su juo turi „augti“ ir knyga: sudėtingėti iliustracijos, daugėti teksto. Kiekvienais metais stengiamės organizuoti skaitymą skatinančių ir literatūrą populiarinančių renginių.

2014 metų pabaigoje Savivaldybės viešosios bibliotekos spaudinių fondą sudarė **144935 fiz. vnt.** dokumentų. Ataskaitiniais metais tinklo bibliotekos gavo **55328 fiz. vnt.** (1620 pavadinimų) inventorintų dokumentų, t.y. 545 fiz. vnt. mažiau negu 2013 m. Periodinių leidinių gauta **189** pavadinimai (7 pavadinimais mažiau negu 2013 m.). Iš jų – 124 prenumeruoti leidiniai, 9 – iš projektams skirtų lėšų, kiti – iš Lietuvos spaudos, radijo ir televizijos rėmimo fondo. Viena biblioteka prenumeruojamų leidinių gavo vidutiniškai 53 pavadinimus, o su dovanotais leidiniais – vidutiniškai 86 pavadinimus.

LR Kultūros ministerija Savivaldybės viešajai bibliotekai dokumentams įsigyti 2014 m. skyrė **8 3820 Lt.** (20 Lt daugiau, negu 2013 m.). Už šią sumą įsigijome 3480 knygų.

Iš Panevėžio miesto savivaldybės 2014 m. buvo gauta visa prašoma suma – **70 tūkst. Lt.** Periodikai skyrėme 50 166 Lt, knygoms – 18 633 Lt, už kuriuos įsigijome 708 knygas.

Dovanų iš įvairių šaltinių gavome 448 fiz. vnt. dokumentų už 5478 Lt. Iš projekto „Sveikata – išmintingųjų honoraras“ lėšų prenumeravome periodiką (už 2099 Lt) ir pirkome knygas (83 vnt. už 1900 Lt) apie mediciną, sveiką gyvenseną. Iš Kultūros ministerijos nemokamai gavome įvairių spaudinių už 8344 Lt (390 knygų).

Be to, ataskaitiniais metais biblioteka gavo paramos iš įvairių organizacijų 162 fiz. vnt. dokumentų už 1616 Lt.

Skaitmeninėse laikmenose dokumentų gauta 19 fiz. vnt. 12 pavadinimų, t.y. garsiniai ir mišrūs garsiniai regimieji dokumentai.

Dokumentų gauties problemos. Iš esmės išlieka tos pačios jau kelintus metus. 2014 m. „Ekspresinformacija“ gavome tik 58 (iki krizės per 100) kartus. Sumažėjusi knygų leidyba, sumažino knygų pasiūlą, tuo pačiu ir leidinių pasirinkimo galimybę. Daugiau išleidžiama komercinės literatūros.

Jausdami lėšų stygių dar ir dėl sparčiai brangstančių knygų, stengėmės įsigyti daugiau pavadinimų leidinių. Populiarių naujų knygų (pvz. E. James, M. Clark, ar S. Brown) eilėje laukia po 20-30 skaitytojų. Didelės eilės taip pat F. Taunytės, J. Picoult knygoms.

Prasidėjus metų knygos rinkimams, išauga paklausa vaikiškomis knygomis, kurių ir taip trūksta.

Nepakankamas finansavimas naujoms knygoms verčia atsisakyti kai kurių teminės literatūros knygų, ypač siauresnės tematikos, išleistų mažesnėse leidyklose.

Fondo apsaugos problemos. Priemonės, kuriomis stengiamės jas išspręsti jau daugelį metų išlieka vis tos pačios ir aktualios. Fondų apsauga – labai atsakingas darbas, dažnai darbuotojams tenka spręsti konfliktines situacijas.

Fondų apsaugos priemonės bibliotekose:

- aiškinamasis darbas vartotojams;

- finansinės priemonės (delspinigiai už knygų negražinimą laiku, vienkartinis užstatas už vertingas knygas, atlyginimas už pamestas ar sugadintas knygas);
- darbas su skolininkais: efektyviausios priemonės yra skolininkų lankymas namuose bei atžymos vieningoje skaitytojų duomenų bazėje, kuria naudojasi visos Lietuvos viešosios bibliotekos;
- lankytojus stebi darbuotojos ir rūbininkės (jeigu yra);
- reikalaujame sugadintas (dažniausiai nukenčia nuo šunų ar būna sulietos) ar pamestas knygas pakeisti naujomis, savo verte joms prilygstančiomis.

Dokumentų nurašymas. Skaitytojai bibliotekoje nuolat ieško naujų knygų, todėl fondas turi nuolat atsinaujinti. Būtina atsisakyti nebeskaitomų, suplyšusių, pasenusių dokumentų. Bibliotekų fondų analizė, atranka, dokumentų nurašymas yra nuolatinis darbas su fondais. Ataskaitiniais metais nurašyta **5461 knyga**. Pagal nurašymo priežastis daugiausiai nurašyta susidėvėjusių – 5337 fiz. vnt., praradusių aktualumą – 80 fiz. vnt., skaitytojų prarastų – 44 fiz. vnt.

Bibliografinis – informacinis vartotojų aptarnavimas

2014 m. tinklo bibliotekose gauta **5728** (), atsakyta į **5501** (96 proc.) užklausą. Iš jų 57 proc. – teminės (2013 m – 56 proc.).

Mažėjimas antrus metus iš eilės siekia apie 8 proc. Tai sietina su augančiu skaitmeniniu turiniu internete bei išaugusiu skaitmeniniu raštingumu. Vartotojai geba savarankiškai naudotis skaitmenine informacija, tad vis mažiau užklausų fiksuojama bibliotekose, nors pats informacijos poreikis ir nemažėja.

Viešojoje bibliotekoje atlikta **1875** (lyginant su 2013 m. – 237 mažiau) užklausos (Informacijos skyriuje – 277, Vaikų literatūros skyriuje „Žalioji pelėda“ – 1271, Abonemente – 327). Neigiamų atsakymų nebuvo.

VB filialuose – **3626** (lyginant su 2013 m. – 206 mažiau). Vidutiniškai kiekvienas filialas atliko po 604 užklausas. Kaip ir kasmet, daugiausiai užklausų buvo atsakyta daugiau vartotojų turinčiuose filialuose: Parko ir „Židinio“ bibliotekose.

Iš bendro gautų užklausų skaičiaus (5278) – suaugusieji vartotojai pateikė 58 proc. užklausų, vaikai – 42 proc. Proporcijos nesikeitė.

Elektroninėmis priemonėmis atsakyta į 73 užklausas (2013 m. – 92). Tai sudaro 1,3 proc. (2013 m. – 1,5 proc.) viso atsakytų užklausų skaičiaus. Portalo *ibiblioteka* paslauga „Klausk bibliotekininko“ (gauta 18 užklausų) netapo populiari, nors ir skiriame dėmesį jai populiarinti. Vartotojai mieliau užklausas pateikia telefonu ar el. paštu.

Tinklo bibliotekose 2014 m. užregistruoti 227 neigiami atsakymai (2013 m. – 238). Neigiami atsakymai rodo spragas dokumentų fondo komplektavime, tačiau 100 proc. patenkinti vartotojų poreikius nėra galimybės, nes didžiąją neigiamų atsakymų dalį sudaro programinės literatūros arba taip vadinamų „madingų“ knygų trūkumas.

Kasmet vis didesnę pagreitį įgauna skaitymo skatinimo iniciatyva „**Keliaujantis knygų portfelis**“. Jeigu ankstesniais metais „portfelio“ kelionėms užtekdamo Nacionalinės bibliotekų savaitės, tai ataskaitiniais metais jam teko „padirbėti“ jau visą mėnesį. Akcijoje aktyviai dalyvavo „Saulėtekio“ progimnazijos, „Nevėžio“ pagrindinės mokyklos moksleiviai, lopšelių – darželių „Kregždutė“ ir „Riešutėlis“ ugdytiniai. Portfelis ne tik keliavo, bet ir pats priiminėjo svečius. Dauguma klasių norėjo patys pasisvečiuoti „knygų portfelio“ namuose – „Židinio“ bibliotekoje bei pažiūrėti, kaip ir kur gyvena knygos.

Duomenys apie bibliotekos elektronines paslaugas. Elektroninių paslaugų apskaitai naudojami statistiniai duomenys, kuriuos pateikia elektroninis bibliotekos katalogas ir duomenų bazių administratoriai. Ypač džiugina bibliotekos elektroninio katalogo statistika,

beveik visi jo naudojimo rodikliai išaugo. Tai rodo bibliotekos vartotojų savarankiškumą bei teikiamų elektroninių paslaugų populiarumą. Skaitytojai pamėgo paslaugas, kurias galima gauti neatėjus į biblioteką – norimos knygos paieška bet kurioje bibliotekoje, knygų gražinimo termino pratęsimas, knygų rezervavimo ir užsakymo galimybės.

Virtualių apsilankymų skaičius – 82128 per metus. Virtualūs apsilankymai pagal standarto nuostatas yra prilyginami paprastiesiems apsilankymams bibliotekoje. Lyginant su praėjusiais metais turime nedidelį neigiamą pokytį, kurį lėmė sumažėjęs vartotojų lankomumas bibliotekos tinklaraščiuose. Tačiau visi kiti rodikliai, sudarantys virtualių apsilankymų skaičių (el. katalogo, duomenų bazių ir bibliotekos svetainės) išaugo.

Šį skaičių sudaro:

- apsilankymai bibliotekos svetainėje www.panbiblioteka.lt – 23207 (2013 m. – 21758). Lyginant su praėjusiais metais, išaugo 6 proc. (Google analytics duomenys);
- 7925 (2013 m. – 5915) apsilankymai bibliotekos elektroniniame kataloge. Išaugo 25 proc.
- 60 (2013 m. – 28) duomenų bazių duomenys;
- 5093 apsilankymai bibliotekos tinklaraščiuose („*sveikabiblioteka*“ – 5717, „*Kelionė su knyga*“ – 15741 ir „*Vaikas ir knyga*“ – 29478). Tinklaraščių lankomumas nežymiai mažėja, reikia pagalvoti apie papildomus reklamos būdus.

Seansų skaičius – 13857 (2013 m. – 8763). Tai turėtų būti suminis į kitas duomenų bazes ir iš išorės į bibliotekos elektroninius katalogus prisijungusių vartotojų seansų skaičius. Kadangi duomenų bazių statistikos metodika nėra vienoda, tai šis skaičius yra tik bibliotekos elektroninio katalogo.

Nepavykusių seansų – 0.

Seansų trukmė – 10689 val. (2013 m. – 4886 val.). Čia tik bibliotekos elektroninio katalogo duomenys.

Interneto seansų skaičius – 42753 (2013 m. – 45889). Tai visų padalinių duomenys. Interneto seansų skaičius, lygus interneto vartotojų skaičiui, sumažėjo apie 7 proc.

Atsisiųstųjų įrašų skaičius – 14368 (2013 m. – 15316). Tai yra bibliotekos elektroninio katalogo duomenys. Duomenų bazių duomenų nėra.

Nusiųstųjų dokumentų skaičius – 595 (2013 m. – 84). Tai – paties skaitytojo atsisiųsti elektroniniai visateksčiai dokumentai. Bendrame skaičiuje (595) – duomenų bazių duomenys, elektroninio katalogo – 0.

Paieškų skaičius – 71055 (2013 m. – 51594). Tai yra suminė bibliotekos elektroninio katalogo ir duomenų bazių statistika. Lyginant su praėjusiais metais, paieškų skaičius išaugo 27proc.

2014 m. metais bibliotekos vartotojai turėjo galimybę naudotis prenumeruojamomis duomenų bazėmis:

- Nacionalinės bibliografijos duomenų banku (NBDB);
- Teismų praktikos duomenų baze Infolex.praktika su integruota teisės aktų paieška „Litlex“;
- Dienraščio „Verslo žinios“ archyvu „VZ Online“;
- E-Veidas, savaitinio žurnalo „Veidas“ elektroninė versija (*nauja*);
- Lietuvos periodinės spaudos bibliografinės straipsnių bazės archyvu (1994-2002 m.) Informacijos skyriuje;
- Oxford Art/Music Online (buvusi Grove) (*anglų k.*);
- Oxford Reference Online - Premium Collection (*anglų k.*);
- EBSCO (*anglų k.*).

Kraštotyros veikla

Kraštotyros veikla siekiame išlaikyti tęstinumą kaupiant, sisteminant bei skleidžiant kuo platesnei auditorijai informaciją, susijusią su Panevėžio krašto istorija, dabartimi ir žymiais žmonėmis, tačiau stengiamės nedubliuoti Apskritis G. Petkevičaitės-Bitės bibliotekos veiklos šioje srityje, nes ji turi specializuotą Krašto dokumentavimo skyrių. Darbas ties pagrindinėmis kraštotyros veiklos kryptimis:

- Kraštotyros dokumentų fondo tvarkymas ir saugojimas. Visose bibliotekose pagal būtinybę kaupiami leidiniai apie Panevėžį ir Panevėžio kraštą. Didžiausias šių leidinių fondas sukauptas Informacijos skyriuje. Per metus šį fondą papildėme 4 pavadinimų knygomis ir 4 pavadinimų laikraščių komplektais. Nurašyti 10 metinių komplektų laikraščių. 2015 m. pradžioje šiame fonde yra 505 fiz. vnt. dokumentų.
- Lokalių kraštotyros straipsnių duomenų bazės pildymas. Kraštotyros tematika iš „Panevėžio balso“ per metus atlikta 306 (2013 m. – 736) analiziniai BĮ. Įrašų skaičius sumažėjo dėl pasikeitusio laikraščio periodiškumo, 2014 m. jis pradėtas leisti 1 kartą per savaitę. 2015 m. pradžioje bibliotekos elektroninio katalogo analizinių duomenų bazėje yra 17319 kraštotyros BĮ. Visi įrašai atsispindi LIBIS Nacionalinės bibliografijos duomenų banke.
- Vartotojų užklausų kraštotyros tematika pildymas. Tinklo bibliotekose atsakyta į 62 (2013 m. – 66) vartotojų užklausas kraštotyros tematika.
- Renginių, meno ir literatūros parodų organizavimas. Kaip ir kasmet, daugiausiai lankytojų sulaukia renginiai, skirti Panevėžio miesto gimtadieniui – išradingą programą, skirtą K. Donelaičiui, bibliotekos pristatė panevėžiečiams miesto šventėje. Iš viso tinklo bibliotekose surengti 8 žodiniai renginiai. Visose bibliotekose nuolat eksponuojami panevėžiečių menininkų darbai, jaunųjų menininkų kūrybiniai eksperimentai.
- Kraštotyros veiklos viešinimas. Renginių ir parodų anonsai nuolat skelbiami spaudoje, bibliotekos interneto svetainėje bei padalinių *FaceBook* paskyrose. Straipsniai apie įvykusius renginius, kraštiečių dovanotas knygas ir kt. atsispindi miesto ir respublikinėje spaudoje bei interneto erdvėje.

Netradicinės darbo formos

Įvairaus pobūdžio nekasdieniški renginiai, vykstantys ir už bibliotekos sienų, daro bibliotekos veiklą gyvesnę, labiau matomą.

Lieka vis mažiau veiklos, kurią dar būtų galima pavadinti netradicine darbo forma. Jau tampa norma bibliotekoje ne tik skolintis knygas, naudotis kompiuteriais, bet ir pasitikrinti regėjimą ar paragauti šviežiai keptos duonos. Netradicine veiklos forma galima pavadinti ir bibliotekos darbuotojų dalyvavimą Vasarvidžio šventėje, miesto gimtadienio renginiuose, parodoje „Expo Aukštaitija 2014“. Trys veikiantys skaitytojų klubai – „Šlepetė“ „Židinio“ bibliotekoje, „Pabūkime kartu“ Parko bibliotekoje ir „Dryžuota kojine“ Vaikų literatūros skyriuje „Žalioji pelėda“, vaikų vasaros stovyklos penkiose bibliotekose jau tampa lyg ir įprasta veikla.

Lėlių teatras „Pagrandukas

Per 2014 metus lėlių teatras savo spektaklius rodė Kniaudiškių mikrorajono lopšelių darželių vaikams. Turėjo išvyką į vaikų žaidimų kambarį „Sraigė“. Tai – jaukiai įrengta erdvė vaikų laisvalaikiui, žaidimams. Pažiūrėti šios pasakos ir buvo pakviesti mažieji žaidimų

kambario lankytojai. Tai – ne paprasta pasaka, o edukacinė improvizacija „Miško biblioteka“. Vaikams gerai pažįstami pasakų personažai lapė, katinėlis, nykštukas ir mergaitė žaismingai, mažiesiems žiūrovams suprantama kalba papasakojo apie biblioteką, kaip tapti jos skaitytoju ir, svarbiausia, kaip reikia elgtis su knygelėmis, kad ir kiti vaikučiai jas galėtų skaityti. Baigiantis vaidinimui lapė su nykštuku Buku minė vaikams mįsles, bendravo, o pasakų Teta (bibliotekos vedėja Alvida Bratkauskienė) pristatė knygeles patiems mažiausiems ir dovanojo po skirtuką knygai.

Vaikų vasaros stovyklos

Nors vaikų vasaros stovyklos bibliotekose jau seniai tapo tradicija, jas vis tik priskiriame prie netradicinių darbo formų. Pagal projektą „Vasara su knyga miesto bibliotekose“ penkiose miesto bibliotekose jau ne pirmus metus vyko **vaikų dienos stovyklos**. Į stovyklas buvo užsiregistravę **230 vaikų**, kurie apsilankė **2165 kartų**.

Vasarą vaikų literatūros skyriuje „Žalioji pelėda“ lankosi ypač daug vaikų. Ataskaitiniais metais čia jie susirinko linksmi praleisti laiką Vasaros stovykloje „**Vasaros skaitymai vaikų klube „Dryžuota kojine“**“. Per du stovyklos mėnesius vaikai susirado naujų draugų, išmoko įvairių darbelių, aplankė daugybę įdomių vietų.

Kiekviena stovykla turi turėti savo tvarką, todėl antrąją dieną stovyklautojai susikūrė savo taisykles bei surašė pasižadėjimus, kaip elgsis ir ko nedarys stovyklos metu.

Stovyklautojai dalyvavo programos „Panevėžys – kultūros sostinė“, pasaulio kultūroms skirtame piešinių konkurse „Lietuva, Latvija, Estija“. Šiuose darbeliuose vaikai galėjo atskleisti savo išmonę, kūrybiškumą, žinias. Lankydamiesi Kraštotyros muziejuje, dalyvavo edukacinėje programoje „Rankų darbo popierius“, kurioje išgirdo popieriaus atsiradimo priešistorę. Be to, stovyklautojai aplankė meninio stiklo studiją „Glass Remis“, Panevėžio priešgaisrinę gelbėjimo valdybą.

Už projekto „Knyga – raktas į pažinimą. Mūsų metai“ lėšas bei Vakarinės vietos bendruomenės tarybos skirtą paramą, vaikai turėjo galimybę nuvykti į Vilnių, Trakus, aplankyti Dinozaurų parką. Svarbiausias kelionės tikslas buvo pasisvečiuoti pas rašytoją Vytautą Račicką.

Bibliotekoje stovyklautojus aplankė sveikatos stiprinimo specialistė Gabrielė Kasinskaitė, kuri mokė vaikus, kaip tinkamai prižiūrėti savo dantukus, Panevėžio gyvūnų globos draugijos vadovė Rūta Liberienė bei viena iš savanorių kartu su savo augintiniais.

Stovyklos uždarymo šventėje vaikai surengė baigiamąjį pasirodymą, kurį stebėjo jų tėveliai bei artimieji.

Vasaros dienos stovykla „Vasara su knyga“ „Židinio“ bibliotekoje veikia daugiau kaip 10 metų. Kasmet stovykla sutraukia vaikus ne tik iš mikrorajono, bet ir iš viso miesto.

2014 metais į stovyklą užsiregistravo **62** vaikai, iš jų **13** naujų, anksčiau bibliotekoje nesilankiusių vartotojų. Iš viso stovyklautojai apsilankė **655** kartus.

Ataskaitinių metų stovykla buvo netradicinė tuo, kad turėjo naują vadovę – tikrą auklę Merę Popins. Jos vaidmenį kuo puikiausiai atliko iš Darbo biržos atsiųsta padėjėja Jorūnė Kaliasienė. O kai Merė Popins išėjo atostogauti, stovyklos vairą į savo rankas perėmė dar viena talkininkė Ineta Petrusėvičė. Be šių puikių moterų, stovyklos metu labai pagelbėjo savanorė Salvija Vaičikonytė. Ji išmokė stovyklautojus įvairių darbelių, vieno renginio metu išpiešė vaikų veidukus, neleido nuobodžiauti kelionių metu grodama įvairiais instrumentais. O kelionių būta iš ties nemažai. Stovyklautojai aplankė Panevėžio apskrities policijos komisariatą, kur susipažino su kinologu darbu, aplankė policijos muziejų, pasimatavo policininkų amuniciją; Panevėžio kraštotyros muziejų, kur dalyvavo edukacinėje pamokoje

„Drugiai“; Panevėžio dailės galeriją, kur dalyvavo akcijoje „Visas Panevėžys lipdo“; Lėlių vežimo teatro spektaklį „Pusantros saujos“.

Stovyklautojai dalyvavo daugybėje kūrybinių užsiėmimų – gamino atvirukus, „piešė rankytėmis ir kojytėmis, gamino knygų skirtukus, pynė vasaros gėlių vainikus ir darė puokštes, net tris dienas kūrė kulinarinius šedevrus ir t.t.

Gražus vasariškas oras neleido užsisėdėti bibliotekoje, todėl stovyklautojai mielai dalyvavo judriuose žaidimuose lauke.

Vasaros dienos stovykloje „Vasaros skaitymai „Žiburėlyje“ užsiregistravo 63 vaikai, kurie apsilankė apie 390 kartų. Stovyklos metu stovyklautojai pasiskolino 1237 knygas.

Į atidarymą atvykusiems vaikams buvo pristatyta stovyklos veiklos programa. Vaikai susipažino žaisdami žaidimą „Vardo raidė“. Taip pat buvo pasiruošta atidarymo šventei: patalpų puošimas, personažų ir prisistatymo kūrimas.

Stovyklos atidarymo šventė buvo siejama su tuo, kad šiemet Panevėžys – Lietuvos kultūros sostinė. Vaikai mėgino perteikti įvairių šalių autorių personažus. Ir jiems puikiai pavyko. Vėliau vyko foto sesija, žaidimai bibliotekos kieme.

Tik prasidėjus stovyklai vaikai gavo užduotį – sukurti taisykles, kurių reikėjo laikytis stovyklaujant bibliotekoje. Buvo išrinktas stovyklos vadas bei jo pavaduotojas.

Vaikai dalyvavo protų mūšyje „Viva, Espana“. Viktorinose „Ar pažįsti Panevėžį?“ , „Daug žinau, nes daug skaitau“. Ypatingas dėmesys buvo skirtas ekologijai (popietė „Rūšiuoti paprasta“) bei sveikatos stiprinimui (rytmety „Sveikatos ABC“). Surengtas karaokė konkursas „Dainuok su manimi, dainuok geriau už mane“, 2 piešinių konkursai („Nupiešk gražiausią žodį“, „Atostogos bibliotekoje“). Teigiamų emocijų sukėlė Gyvūnų diena, kur stovyklautojai galėjo pasirinktinai iš namų atsinešti savo mylimiausią gyvūnėlį ar pliušinį žaislą.

Nebuvo pamiršti rankdarbiai, kuriuos vaikai kūrė iš netradicinių medžiagų. Kartą per savaitę vyko teminės informacinių gebėjimų ugdymo valandėlės, kurių metu vaikai gaudavo užduotis ir jas sprendavo interneto pagalba.

Žaidimų popietėse vaikai mokėsi tėvelių, senelių vaikystės žaidimų. Vieniems tai jau buvo matyta bei girdėta, kitiems nauja ir įdomu.

Šie metai jau trylikti, kai **Smėlynės bibliotekoje** vyksta vaikų dienos užimtumo stovykla „**Vasara bibliotekoje**“. Didžioji veiklos dalis vyko pagal stovyklos planą, tačiau nemažai buvo ir improvizacijų. Kaip ir kasmet, taip ir šiemet, vyko įvairi kūrybinė veikla, buvo žaidžiami stalo žaidimai, žiūrimi filmai, vykstama į ekskursijas, minimos šventės, atliekamos užduotys

Atidarymo akcentu tapo pačių stovyklautojų sukurta vėliava, kuri kasdien buvo iškeliamą ir plazdėjo visas 6 stovyklavimo savaitės. Vaikai piešė viso ūgio autoportretą, žaidė įvairius lavinamuosius žaidimus, lipdė iš modelino mylimiausius animacinių filmų personažus, iš popieriaus lankstė laivelius ir žuvytes, klįjavo laikrodžius „Tik - tak“, piešė ne tik rankomis, bet ir kojomis. Taip pat darė knygą „Smėlynės vaistiniai augalai“ iš augalų, kuriuos patys surinko parke ir sudžiovino, buvo aiškinamasi, kurie augalai kam tinka ir kokias ligas gydo.

Įspūdingiausia diena ir stovyklos „viniš“ buvo „Modeliukų šou“. Stovyklautojai iš įvairiaspalvių šiukšlių maišų modeliavosi ir „siuvosi“ sau rūbus, galvojo kolekcijų pavadinimus, ruošėsi demonstravimui. Modeliai buvo įvertinti ir apdovanoti įvairiose nominacijose: „romantiškiausia“, „drąsiausia“, „išradingiausia“, „spalvingiausia“ ir kt. Kitą dieną ne mažiau linksma buvo „Beždžioniukų diskotekoje“: mažieji stovyklautojai dainavo dainas, kūrė šokių choreografiją, šoko pasirinktus šokius.

Vaikais vyko ir į įvairiausias ekskursijas: automobilių plovyklą „Boluka“, kur galėjo pabandyti plauti mašinas, Skaistakalnio parką, kur užsiėmė aromaterapija. Buvo nuvykę į

Nacionalinį kraujo centrą, kurio darbuotojai vaikus supažindino su kraujo ėmimo procesu. Lankėsi Šv. Petro ir Povilo bažnyčioje, kur kun. Egidijus Tubelis vaikams paaikšino „Kristaus kančios“ reikšmę, pravedė ekskursiją, Gamtos mokykloje, o Kraštotyros muziejuje grožėjosi drugelių paroda.

Nepamiršome paminėti ir svarbių švenčių: Jonines, kurias minėjo prisiskynę žolynų, nusipynę vainikus bei ieškodami pražydusios paparčio žiedo. Valstybės dieną vaikai rašė laišką Lietuvai, piešė piešinius, kiekvienas stovyklautojas pasidarė sau po karūną.

Šiaurinėje bibliotekoje nuo 2008 m. kasmet rengiamos vasaros dienos stovyklos, kurių tikslas – spręsti mikrorajono vaikų užimtumo problemą, skatinti vasarą mieste atostogaujančius vaikus prasmingai praleisti laisvalaikį, sudominti juos skaitymu. Šiais metais joje dalyvavo 45 vaikų, 23 iš jų iki šiol nesilankė Šiaurinės bibliotekos stovyklose. Per visą stovyklos laikotarpį buvo 277 apsilankymai. Buvo organizuotos 3 kelionės dviračiais pas fotografą Virginijų Benašą : vaikai aplankė galeriją „PaMatai“, gamino apyranke iš įvairių dviračio detalių ir sagų, su fotografu piešė dviračio grandinėmis bei dalyvavo foto sesijoje, o nepakartojamos nuotraukos buvo eksponuojamos bibliotekoje.

Edukacijų metu stovyklautojai mokėsi tapyti ant šilko, piešti pučiant dažus šiaudeliu, lipdyti mozaikas ant gėlių vazonėlių, iš balionų lankstyti gėles, piešti fraktalus.

Smėlynės bibliotekos trupė (ne)Suaugę dalyvavo „Židinio“ bibliotekos renginyje **„Apkabinkime knygą, pasaką, ir biblioteką“**,

Klubai

Klubas „Dryžuota kojinė“

Vaikų literatūros skyriaus „Žalioji pelėda“ vaikų kūrybinės saviraiškos klubas „Dryžuota kojinė“ veikia jau 11 metų. Čia renkasi aktyvūs, mėgstantys meistrauti ir kurti berniukai ir mergaitės. Vaikai ne tik piešia, lipdo, klijuoja, bet ir mokosi pamilti knygą, vyksta akcijos „Gydome knygeles“. Jaunieji klubo nariai noriai dalyvauja bibliotekos renginiuose, patys deklamuoja eilėraštukus, vaidina, o užsiėmimų metu sukurti geriausi darbeliai eksponuojami bibliotekoje, dalyvauja skelbiamuose konkursuose, parodose. Užsiėmimai klube „Dryžuota kojinė“ skatina mažųjų kūrybiškumą, ugdo fantaziją, skatina saviraišką. Išskirtinai nei praėjusiais metais visą gruodžio mėnesį turėjome dvi studentes praktikantes. Vaikai turėjo galimybę kiekvieną dieną po pamokų ateiti ir dalyvauti užsiėmimuose. Buvo nuveikta daug įdomių darbų ir darbėlių, vaikai noriai bendravo, susirado naujų draugų. Vaikai su didžiuliu užsidegimu gamino žaisliukus eglutei, kurią puošėme miesto aikštėje Eglučių alėjoje.

Vaikų klubas „Šlepetė“

2014 metais, kaip ir ankstesniais, veikia „Šlepetės“ klube virte virė. Iš viso buvo suorganizuota 13 renginių. Per metus „šlepetiečiai“ susirado daug naujų draugų: čia dažnai svečiavosi vaikai su vadove iš Panevėžio socialinių paslaugų vaikų užimtumo centro, prasidėjo graži draugystė su Lietuvos aklujų bibliotekos, Panevėžio filialo darbuotojomis, taip pat su Trečiojo amžiaus universiteto Panevėžio fakulteto moterimis, kurios mielai mokė vaikus daryti įvairiausių darbėlius.

O renginių būta visokių: sausio mėnesį „Šlepetės“ klubas paminėjo laisvės gynėjų dieną „Aš – laisvos Lietuvos pilietis“. Vaikai klausėsi garsiai skaitomo apsakymo, sužinojo žodžio „patriotas“ prasmę. Vėliau visi žiūrėjo dokumentinį filmą „Sausio 13-osios kronikos“.

Vasarį Lietuvos kultūros sostinę pasiekė Tolimųjų Rytų dvelksmas. Paslaptingosios Japonijos dvasią pajuto ir „šlepetiečiai“. „Pasaulio kultūrų“ programai „Šlepetės“ klube buvo organizuota jau anksčiau minėta popieriaus lankstymo meno pamokėlė **„[spūdingasis origamis“**. Renginyje dalyvavusi „geiša“ savo žiniomis bei patirtimi dalinosi su renginio

dalyviais. Vaikai, įkvėpti jos pasakojimų, vėliau galėjo patys išmėginti origami, praktiškai susipažinti su jo pradmenimis.

Nepamiršo „šlepetiečiai“ pažymėti žymių rašytojų jubiliejų. J.Biliūno 135-mečiui paminėti buvo organizuota viktorina „Pirmyn į laimės žiburį“, taip pat atšvęsti kalendorinių švenčių: Šv.Kazimiero „Kazelio arbatinė“, Šv.Velykų „Stebuklingasis kiaušinis“, Helovyno „Užburtosios nakties tango“ ir t.t.

„Šlepetiečiai“ ne tik pramogavo bibliotekoje, bet ir keliavo. Apsilankė Lietuvos aklujų bibliotekos Panevėžio filiale, „Garso“ kino teatre žiūrėjo vaidybinį filmą „Gustavo nuotykių“ bei susitiko su filmo kūrybine grupe.

Susidraugavę su trečiojo amžiaus universiteto moterimis, „šlepetiečiai“ mokėsi įvairių darbelių: iš lino gamino rožes, mokėsi megzti ant grėblio, velti papuošalus ir pan.

Senjorų klubas „Pabūkime kartu“

2014 m. klubo „Pabūkime kartu“ nariams buvo suorganizuota išvyką į Birštoną. Tiek išvyka, tiek ir daugelis kitų renginių įvyko projekto „Su knyga nebūsi vienišas“, kurį iš dalies rėmė LKT, dėka.

Be jau minėtų renginių (žr. sk. „Renginiai“), senjorų buvo klube suorganizuoti du praktiniai užsiėmimai – „Puošiu namus Velykoms“ ir „Su anūkais puošiame namus Kalėdoms“. Tais renginiais skatinome senjorų kūrybiškumą, norą ką nors gražaus nuveikti kartu su anūkais bendrame būryje, pasidžiaugti ir kitiems parodyti savo darbo rezultatus.

Taip pat buvo surengta ir tradicinė advento popietė – Kraštotyros muziejaus edukacinė programa „Saulėgrįžos ratu“. Jos metu klausytojai ne tik pamatė dokumentinį filmą ir klausėsi pasakojimo apie adventinio laikotarpio papročius, dalijosi prisiminimais apie Kūčių stalui seniau ruoštus patiekalus, bet ir patys buvo pakviesti baltu glaistu dekoruoti kvapnių meduolių.

Savaniai bibliotekoje

Vaikų literatūros skyriuje „Žalioji pelėda“ vasaros dienos stovyklos gyvenimą pajvairino savanorės mokytoja Kristina Rapševičienė ir tautodailininkė Dainora Guokienė, su kuria stovyklautojai gamino nuostabius atvirukus. Ji vaikus išmokė įvairių popieriaus meno gudrybių.

Šiaurinėje bibliotekoje kai kuriuos edukacinius užsiėmimus bibliotekoje pravedė, stovyklos veiklą padėjo vykdyti savanorės mokytoja Vitalija Daugėlienė ir studentė poetė Aušra Lukoševičiūtė. Aušra noriai prisideda ir prie poezijos renginių suaugusiems pravedimo. Ji metų gale įsteigė VŠĮ Vaikų kūrybiškumo lavinimo studiją „Deimančiukai“, kurią lanko ir bibliotekos skaitytojai, todėl tikimės dar glaudesnio ir įvairesnio bendradarbiavimo.

7. BENDRADARBIAVIMAS SU KITOMIS INSTITUCIJOMIS

Bibliotekos padaliniai bendradarbiauja su miesto švietimo, kultūros ir sveikatos įstaigomis, nevyriausybinėmis organizacijomis, įvairiomis draugijomis, klubais.

Smėlynės biblioteka tęsia bendradarbiavimą su mikrorajono ir miesto mokyklomis bei darželiais, kviečia į renginius, kuria bendrus projektus. Sudarytos bendradarbiavimo sutartys su Vaikų dailės mokykla, Vaikų dienos užimtumo centru, „Senvagės“ pagrindine mokykla, Pradine mokykla, „Sigutės“, „Kastyčio“, „Pušynėlio“, „Rūtos“ lopšeliais – darželiais. Bendrauja su „Aušros“ ir „Rožyno“ mokyklomis, V. Žemkalnio g-ja, mokytojų metodininkių būreliu, „Senamiestiečio“ bendrija, Kraštotyros muziejumi, Panevėžio fotografų draugija, su Gamtos mokykla. Kartu organizuoja renginius, dalyvauja projektuose.

Vaikų biblioteka „Žiburėlis“ palaiko ryšius su mikrorajono lopšeliais-darželiais, mokyklomis, Moksleivių namais, Mažųjų ugdymo studija, gausių šeimų bendrija „Panevėžio šeimyna“.

Parko biblioteka palaiko glaudžius ryšius su viešąja įstaiga „Neįgaliųjų integracijos centras“ ir viešąja įstaiga „Dailusis ornamentas“. Organizuojamos jų darbų parodos, kviečiami į bibliotekos renginius.

Vaikų literatūros skyrius „Žalioji pelėda“ aktyviai bendradarbiauja su mikrorajono ir miesto ugdymo įstaigomis, Panevėžio kolegija, skatinama savanoriška veikla. Pasirašytos ir atnaujintos bendradarbiavimo sutartys su lopšeliais – darželiais „Puriena“, „Diemedis“ ir „Vyturėlis“, „Ažuolo“ pagrindine mokykla, „Šaltinio“ progimnazija, „Minties“ gimnazija.

Džiugina, kad bibliotekos partneriai noriai atsiliepia į bibliotekos iniciatyvas. Mokyklų ir bibliotekos veikla yra glaudžiai persipynusi, nes juos vienija bendras tikslas – ugdyti vaikus visaverčiais informacinės visuomenės nariais.

Aktyvi ir nuolat matoma **„Židinio“ bibliotekos** veikla padeda teigiamai ją atstovauti ir susirasti naujų veiklos partnerių. 2014 metais „Židinio“ biblioteka pasirašė tris naujas bendradarbiavimo sutartis: su lopšeliu – darželiu „Žilvinas, „Nevežio“ pagrindine mokykla ir „Saulėtekio“ progimnazija. Iš viso „Židinio“ biblioteka yra pasirašiusi 10 bendradarbiavimo sutarčių su Panevėžio miesto mokyklomis bei lopšeliais – darželiais.

Partneriai ne tik aktyviai dalyvavo 24-iuse bibliotekos organizuojamuose renginiuose, bet ir patys mielai rengė bibliotekoje rytmečius bei eksponavo savo darbelius.

Metų pabaigoje biblioteka užmezgė ryšius su Trečiojo amžiaus universiteto Panevėžio fakulteto klausytojais. Fakulteto moterys vedė tris edukacinius užsiėmimus bibliotekoje veikiančio vaikų klubo „Šlepetė“ nariams, aktyviai dalyvavo bibliotekoje organizuojamuose renginiuose.

Šiaurinė biblioteka bendradarbiauja su vaikų kūrybiškumo lavinimo studija „Deimančiukai“, Vaikų dienos užimtumo centru, ikimokyklinio ugdymo įstaigomis „Žibutė“ ir „Rūta“, suaugusių dailės studija „Paletė“ ir VŠĮ „Dailusis ornamentas“.

Su „Deimančiukais“ ir Vaikų dienos užimtumo centru vaikais vykdė edukacinius užsiėmimus bei vasaros stovyklos programą.

Su ikimokyklinio ugdymo įstaiga „Rūta“ kasmet bibliotekoje organizuojamas tęstinio projekto „Sveikatos kodas“ baigiamasis renginys.

8. BIBLIOTEKOS RINKODARA

Anketinis tyrimas „Panevėžio miesto gyventojų laisvalaikio poreikiai“

Siekdama nuolatinio atsinaujinimo ir geresnio skaitytojų poreikių tenkinimo, biblioteka 2014 m. birželio mėnesį atliko vartotojų apklausą tema „*Panevėžio miesto gyventojų laisvalaikio poreikiai*“.

Tyrimo tikslas – ištirti Panevėžio miesto gyventojų laisvalaikio ypatumus ir nustatyti jų poreikius laisvalaikiui.

Tyrimo metodika. Kaip pagrindinis tyrimo instrumentas bei duomenų rinkimo metodas pasirinktas anketinės apklausos tyrimo būdas. Struktūruota apklausa vykdyta raštu, respondentams pateikiant trumpą 5 klausimų anoniminį klausimyną. Anketinė apklausa vykdyta 8 Viešosios bibliotekos padaliniuose (Vaikų literatūros skyriuje „Žalioji pelėda“, Viešojoje bibliotekoje, Šiaurinėje, „Židinio“, „Žiburėlio“, „Šaltinio“, Smėlynės ir Parko bibliotekose), miesto ugdymo įstaigose („Minties“, „Ažuolo“ gimnazijose, Moksleivių namuose). Apklausa taip pat buvo platinama ir internetu. Siūsta asmeniniams kontaktams, įvairioms nevyriausybinėms organizacijoms, formaliojo ir neformaliojo ugdymo įstaigoms.

Tyrimo metu iš viso buvo apklausti 348 respondentai. Toks respondentų kiekis leidžia daryti apibendrintas išvadas apie visų skaitytojų poreikius.

Iš tyrime dalyvavusių skaitytojų, pagal lytį apklaustieji pasidalijo gana netolygiai: iš jų absoliučią daugumą – 237 (68 proc.) sudarė moterys, o likusius 111 (32 proc.) – vyrai.

Anketinėje apklausoje respondentų buvo prašoma nurodyti tikslų amžių, tačiau analizuojant duomenis, metai buvo suskirstyti intervalais. Gautus duomenis galima suskirstyti į 4 dideles grupes (segmentuojant pagal socialinį statusą, veiklą):

- Iki 14 metų jaunesniojo mokyklinio mažiaus vaikai sudaro didžiausią dalį visų tyrime dalyvavusių asmenų (121; 35 proc.).
- 15-29 metų (paaugliai, jaunimas, studentai). Ši grupė labai nežymiai nusileidžia pirmaujančiajai ir sudaro 31 proc. (108 respondentai) visų apklaustųjų.
- 25-64 metų kategoriją sudaro dirbantys asmenys. Tyrime tokių asmenų pasitaikė taip pat nemažai – 89 arba 26 proc. visų apklaustųjų.
- 65-80 metų ir vyresni. Šiai grupei priskiriami pensinio amžiaus žmonės. Mažiausiai tarp tyrime dalyvavusių, pasitaikė šiai kategorijai priskiriamų asmenų (30; 9 proc.).

Apklauskos rezultatai

- Miesto gyventojai dažniausiai laisvalaikį leidžia aktyviai – sportuodami, keliaudami. Taip pat mėgstamas jų užsiėmimas – rankdarbiai, naršymas internete, kompiuteriniai žaidimai, muzikos klausymas, važinėjimas dviračiu.
- Dauguma respondentų nepasigenda jokių veiklų mieste, yra patenkinti siūlomais užsiėmimais, renginių pasiūla. Tačiau nemažai ir tokių, kurie nurodė savo pageidavimus. Sulaukta daugiausia atsakymo variantų, kuriuose paminėtas noras dalyvauti įvairiuose sportiniuose užsiėmimuose, tiek varžybose, tiek ir treniruotėse. Apklaustieji taip pat norėjo keliauti, išskylauti, užsiimti rankdarbiais, dalyvauti muzikos bei šokių užsiėmimuose.
- Ryšys tarp apklaustųjų pomėgių ir norimos užsiimti veiklos – akivaizdus. Didžioji dalis tyrimo dalyvių, įvardiję savo pomėgius, rinkosi ir pageidavo dalyvauti tokiose veiklose, kurios yra susiję su jų mėgstamais laisvalaikio leidimo būdais.
- Patraukliausios veiklos, siūlomos bibliotekos, kurias norėtų išbandyti panevėžiečiai, tai būtų skaitmeninės fotografijos kursai bei užsienio kalbų mokymasis. Tuo tarpu mažiausiai dominančios veiklos – kompiuterio ir interneto pradžiamokslis bei programavimo ABC.

Ataskaitiniais metais įvairiuose leidiniuose išspausdinta, internetinėje erdvėje paskelbta ar televizijoje parodyta 305 (2013 m. – 169) straipsniai ar pranešimai, skaičiuojant su pasikartojančiais, originalūs – 160). Lyginant su praėjusiais metais, publikacijų, susijusių su savivaldybės viešųjų bibliotekų veikla, skaičius išaugo 82 proc.

Apie bibliotekose įvykusius renginius informacija daugiausiai publikuota internetiniuose naujienų tinklalapiuose www.aina.lt, www.panskliautas.lt, www.sekunde.lt, www.painfo.lt, www.panevezieciai.lt, www.xxiamzius.lt, www.lzinios.lt, www.delfi.lt, taip pat ir Panevėžio miesto savivaldybės internetinėje svetainėje www.panevezys.lt, Kultūros sostinės tinklalapyje www.kulturapaneveys.lt. Publikacijų pasirodė ir partnerių, renginių dalyvių tinklalapiuose: Ažuolo bei M. Karkos pagrindinių mokyklų, „Šaltinio“ progimnazijos, Minties gimnazijos tinklalapiuose, Beatos virtuvės tinklaraštyje, Seimo nario P. Urbšio, Ispanijos Karalystės ambasados svetainėse. Publikacijos internetinėje erdvėje sudaro didžiąją dalį visų straipsnių (223, 68 proc.).

Tuo tarpu spausdintų publikacijų pasirodė 72 (32 proc.). Straipsniai buvo spausdinti vietiniuose periodiniuose leidiniuose „Sekundė“, „Panevėžio rytas“, tęstiniame profesiniame leidinyje „Tarp knygų“, savaitraščiuose „XXI amžius“, „Lietuvos žinios“, „Bičiulystė“, kultūros ir istorijos žurnale „Senvagė“, žurnale „Šeiminkė“.

Ataskaitiniais metais regioninėje televizijoje (GNTV) parengti ir parodyti 5, o respublikinėje – 3 (2 LRT ir 1 TV3) reportažai. Dar 2 vaizdo įrašai buvo patalpinti socialiniame tinkle www.youtube.com : S. Kubecko sukurtas filmukas apie knygos šventės renginį ir kultūros sotinės akcijos „Lipdo visas miestas“, kuriame dalyvavo bibliotekų jaunieji skaitytojai, įrašas.

Pernai kaip ir 2013 m. radijo pranešimų apie biblioteką nebuvo.

Biblioteka, formuodama savo įvaizdį, išnaudojo interneto svetainės www.panbiblioteka.lt. galimybes. Čia buvo talpinami būsimų renginių anonsai, jau įvykusių fotoreportažai su straipsniais ir kita aktuali esamiems ir potencialiems vartotojams informacija.

Prie įvaizdžio kūrimo taip pat prisidėjo 3 bibliotekos darbuotojų rengiami *tinklaraščiai*: „Sveika biblioteka“, „Kelionės su knyga“ bei „Vaikas ir knyga“.

Vis didesnio populiarumo susilaukia informacija apie biblioteką, pateikiama populiarus socialinio tinklo *Facebook* paskyrose. Palyginti su 2013 m. bibliotekos Facebook'o paskyrų sekėjų skaičius išaugo dar 37 proc. 7 bibliotekos filialų Facebook'o paskyrose iš viso turime 6922 gerbėjus.

6 bibliotekos filialai taip pat naudojami nuotraukų dalinimosi sistema *Flickr*, Šiaurinė biblioteka nuotraukų talpinimui naudoja Google+ paskyrą.

Siekiant palaikyti patrauklų bibliotekos įvaizdį buvo organizuojamos ekskursijos, atvirų durų dienos, dalyvaujama *įvairaus pobūdžio netradiciniuose renginiuose* (miesto gimtadienio bei Vasarvydžio šventėse, Aukštaitijos bibliotekininkų sąskrydyje, EXPO Aukštaitija 2014 parodoje, eglių puošimo akcijoje, kalėdiniame bibliotekos langų puošimo konkurse ir kt.), projektinėje veikloje (finansuoti 8 projektai), trys skaitytojų klubai („Šlepetės“ „Židinio“ bibliotekoje, „Pabūkime kartu“ Parko bibliotekoje ir „Dryžuota kojine“ vaikų literatūros skyriuje „Žalioji pelėda“), gyventojų kompiuterinio raštingumo mokymai ir kita veikla.

9. MATERIALINĖ IR TECHNINĖ BAZĖ

Vienas pagrindinių veiklos uždavinių – ne tik sukurti, bet ir nuolat palaikyti bei atnaujinti bibliotekos įvaizdį, kuris priklauso ne tik nuo bibliotekininkų pasiaukojimo, išradingumo, daug žinių ir išmanymo reikalaujančios veiklos, bet ir pokyčių ūkinėje bei materialinėje srityje. Įvaizdžio kūrimas prasideda nuo patalpų, kurios formuoja pirmą įspūdį apie įstaiga. Nuomonę apie biblioteką vartotojas susidaro tik įėjęs pro duris. Šiltos, erdvios ir jaukios bibliotekų patalpos leidžia vartotojui pajusti psichologinį komfortą.

2014 metais tinklo bibliotekose buvo **104 kompiuterizuotos darbo vietos**. Iš jų: 49 – vartotojams, 55 – darbuotojams. Be to, miesto bibliotekose yra vartotojų aptarnavimui skirta įranga:

- ✓ 2 kopijavimo aparatai,
- ✓ 8 daugiafunkciniai įrenginiai,
- ✓ 3 rašaliniai spalvoti spausdintuvai,
- ✓ 1 lazerinis spausdintuvas,
- ✓ 5 skeneriai,
- ✓ 9 spausdintuvėliai knygų išdavimo čekiams,
- ✓ 17 brūkšninių kodų skaitytuvų,
- ✓ 6 kasos aparatai,
- ✓ 3 projektoriai su ekranu,
- ✓ 2 skaitmeniniai fotoaparatai,
- ✓ 1 vaizdo kamera.

Ataskaitiniais metais tinklo bibliotekose atlikti šie darbai:

- ✓ Parko bibliotekoje buvo padarytas sanitarinio mazgo remontas, sutvarkyta bibliotekos prieiga: įrengtos pakeliamos žaliuzės, nudažytos sienos ir lubos;
- ✓ Šiaurinėje bibliotekoje įrengtas kondicionierius, padidinta elektros galia, suremontuotos darbo kėdės;
- ✓ „Židinio“ bibliotekoje suremontuota daug metų drėkstanti siena;
- ✓ Viešojoje bibliotekoje pakeistas radiatorius, nudažyti laiptai ir įvažiavimas neįgaliesiems;
- ✓ Smėlynės bibliotekoje paaukštintos lentynos;
- ✓ „Žiburėlio“ bibliotekoje išvalyta kiliminė danga, pakeistas lango stiklas, o parodinių rėmelių stiklai pakeisti organiniais stiklais.

Ataskaitiniais metais įsigijome 15 vnt. sulankstomų kėdžių, paveikslų kabinimo sistemas „Šaltinėlio“ ir Parko bibliotekoms, brūkšniinių kodų skaitytuvą, 2 stacionarius kompiuterius buhalterijai ir Dokumentų komplektavimo ir katalogavimo skyriui. Iš projekto nusipirkome fotoaparata. Iš ES struktūrinių fondų lėšų Nacionalinė M.Mažvydo biblioteka nupirko 2 elektroninių knygų skaitykles.

Ataskaitinių metų pabaigoje Miesto taryba pritarė Vaikų literatūros skyriaus „Žalioji pelėda“ patalpų išplėtimui šalia esančio parduodamo buto sąskaita.

Nors bibliotekų materialinė būklė nėra bloga, tačiau kai kuriose iš jų yra skubiai spęstinių problemų.

Parko biblioteka (Parko g. 37) – vienintelė nesuremontuota tinklo biblioteka, kuriai buvo pakeisti tik langai ir prieigoje įrengtos pakeliamos žaliuzės. Lėšų (56,5 tūkst. Eur) kapitaliniam remontui prašome nuo 2009 m. Šiai bibliotekai būtinas kapitalinis remontas: reikia pakeisti elektros instaliaciją, duris, įrengti tualetą, išgriauti erdvę ribojančias pertvaras.

Dėl lėšų stokos nesuremontuotas Smėlynės bibliotekos (Smėlynės g. 49) fasadas, skilusi siena tambūre. Šalia esančių Lombardo ir aludės fone, bibliotekos fasadas atrodo apgailėtina.

Vaikų bibliotekoje „Žiburėlis“ ir Smėlynės bibliotekoje būtina įrengti kondicionierius. Visi bibliotekų langai yra pietinėje ir rytinėje pusėje, todėl vasarą labai karšta. Ypač vargsta vasaros stovyklą lankantys vaikai, negelbsti nei langų žaliuzės.

Automobilis „VW-CADDY (1996 m.) nepatogus didesnių gabaritų daiktams pervežti (kėdėms, lėlių teatro širmai, knygų lentynoms, parodoms ir kt.). Negali daugiau darbuotojų (tik 3 vietos) nuvykti į didesnius renginius (seminarus, mokymus, konferencijas). Bibliotekai būtinas „nenuvažinėtas“ (kaip buvo iki šiol) 8 vietų automobilis.

„Židinio“ bibliotekoje būtinas vienos lauko sienos apšiltinimas. Termovizoriaus pagalba buvo nustatytas šiluminis nesandarumas, todėl žiemos sezonu bibliotekoje būna labai šalta. Patalpoje atsirado sveikatai, pastatui bei knygoms kenksmingas pelėsis, kuris, nieko nekeičiant, tik plėsis. Ne tik darbuotojoms šalta (-12-14⁰ C), bet ir skaitytojai priversti skaityklose būti su paltais, o ilgiau pasėdėję, skundžiasi, kad šąla rankos.

Ruošiant administracijos pastatą (Aukštaičių g. 4) šildymo sezonui, būtina pakeisti vamzdyną. Taip pat būtina keisti ir kanalizacijos vamzdyną (pagal Butų ūkio rekomendacija).

Skaitytojų aptarnavimas visose miesto bibliotekose yra automatizuotas, jam būtina gerai veikianti technika. Senuosius kompiuterius reikia pakeisti naujais, nes jie nuolat genda, o tai komplikuoja vartotojų aptarnavimą.

Reikia kopijavimo aparato A3 formato kopijoms, nes skaitytojai pageidauja šios paslaugos. Senasis sugedo nepataisomai.

10. KOKIĄ NAUDĄ SUTEIKĖ ĮSTAIGAI PANEVĖŽIO MIESTO BUVIMAS KULTŪROS SOSTINE?

Kultūros sostinės programa miesto bibliotekoms buvo reikšminga tuo, kad ženkliai prisidėjo prie bibliotekų įvaizdžio kūrimo. Dalyvaudami bendruose miesto renginiuose tapome labiau matomi, pristatėme miesto bibliotekų veiklą bei paslaugas platesnei bendruomenės daliai.

Didesnis projekto „Renginių ciklas „Pasivaikščiojimas kultūrų takais“ finansavimas leido pristatyti visuomenei populiarius Lietuvoje žmones: rašytojus, žurnalistus, visuomenės veikėjus ir kt. Šių renginių dėka bibliotekose apsilankė daugiau kaip 3 tūkst. lankytojų, dalis iš jų mūsų bibliotekose lankėsi pirmą kartą ir tapo jų skaitytojais.

Programos dėka užsimezgė nauji ryšiai su užsienio šalių kultūros institutais bei ambasadamis. Juos ketiname išnaudoti ir tolimesnėje bibliotekų veikloje.

Po 20 metų atgaivintas kultūros almanachas „Senvagė“ taip pat prisideda prie palankaus bibliotekos įvaizdžio kūrimo.

11. ĮSTAIGOS PROBLEAMOS IR NESĖKMĖS

Nesėkmės

- Nepavyko gauti finansavimo 9 parengtiems projektams.
- Šiek tiek sumažėjo veiklos rodikliai: vartotojų skaičius – 0,1 proc., dokumentų išduotis – 2 proc.

Problemoms

- Kompiuterinė įranga, skirta vartotojų aptarnavimui, yra tiek fiziškai, tiek morališkai pasenusi, nuolat genda, todėl skaitytojų aptarnavimas tampa labai komplikotas, jau nekalbant apie paslaugų kokybę.
- Didėjanti interneto skverbtis namų ūkiuose bei išmaniuosiuose įrenginiuose iš vienos pusės ir senstanti kompiuterinė įranga bibliotekose iš kitos pusės, turi įtakos interneto vartotojų skaičiaus mažėjimui.
- Dalis vartotų, besinaudojančių bibliotekos internetu savo atsineštuose nešiojamuose kompiuteriuose ar išmaniuosiuose įrenginiuose, VRSS yra neapskaitomi ir oficialiuose rodikliuose neatsispindi.
- Nuolat mažėjantis vaikų vasaros užimtumo finansavimas riboja vaikų vasaros stovyklų veiklos galimybes.
- Bibliotekai reikalingas 8 vietų mikroautobusas, nes turimas automobilis „VW-CADDY (1996 m.) yra senas, nuolat gendantis ir nepateisina lūkesčių: nepatogus didesnių gabaritų daiktams pervežti (kėdėms, lėlių teatro širmai, knygų lentynoms, parodoms ir kt.). Su juo negalima didesniajam darbuotojų skaičiui (tik 3 sėdimos vietos) išvykti į jokių kvalifikacijos renginius.
- Parko bibliotekai reikalingas kapitalinis patalpų remontas.
- Smėlynės bibliotekos tambūro sienos suskilusios, fasadas aptrupėjęs (iškritę tinko gabalai), jį būtina suremontuoti.

12. ĮSTAIGOS PASIEKIMAI IR LAIMĖJIMAI

- Išaugo vartotojų, gebančių savarankiškai naudotis elektronine informacija, skaičius. Daugiau skaitytojų naudojasi bibliotekos teikiamomis elektroninėmis paslaugomis, toliau augo virtualių bibliotekos vartotojų skaičius. Virtualių bibliotekos lankytojų skaičius 2014 m. buvo 82128.
- Bibliotekų paslaugų bei veiklos reklamai sėkmingai išnaudojami socialiniai tinklai bei interneto galimybės – bibliotekos tinklalapis ir 3 tinklaraščiai.
- Tinklo bibliotekose užregistruoti 3001 naujas vartotojas. Tai reiškia, kad bibliotekos paslaugos yra populiarios ir reikalingos. Unikalių interneto vartotojų skaičius taip pat išaugo.
- Bibliotekos paslaugų paklausa nutolusiems vartotojams toliau augo: aktyviau buvo naudojama elektroniniu katalogu, ženkliai daugiau vartotojų naudojosi knygų gražinimo termino pratęsimo bei dokumentų rezervavimo internetu paslaugomis.
- Sėkmingai dalyvavome „Panevėžys – kultūros sostinė“ projekte.
- Toliau įgyvendinamas kvalifikacijos tobulinimo tęstinumas: bibliotekininkai mokėsi ir įgijo naujų žinių.
- Tinklo bibliotekose gausėja savanorių.
- Miesto bibliotekos sėkmingai bendradarbiauja su kultūros ir švietimo įstaigomis, visuomeninėmis organizacijomis, Kultūros sostinės programos dėka užsimezgė nauji ryšiai su užsienio šalių kultūros institutais bei ambasadomis.
- Sėkmingai įgyvendinti 8 projektai formuoja pozityvų miesto bendruomenės požiūrį į bibliotekų veiklą.
- Netradicines darbo formas – dalyvavimą miesto renginiuose (Vasarvidžio šventėje, EXPO Aukštaitija 2014, Miesto gimtadienio šventėje, Kalėdinių eglių puošimo konkurse) sėkmingai išnaudojome bibliotekų bei jų paslaugų reklamai.
- Vaikų biblioteka „Šaltinėlis“ ir Smėlynės biblioteka kalėdiniame miesto įstaigų pasipuošimo konkurse buvo pripažintos geriausiomis ir apdovanotos.
- Miesto taryba pritarė vaikų literatūros skyriaus „Žalioji pelėda“ patalpų išplėtimui šalia esančio parduodamo buto sąskaita.
- Bibliotekos darbuotojos dalyvavo Aukštaitijos bibliotekininkų sąskrydyje.
- Miesto žmonėms per metus suorganizuoti 518 renginių (318 iš jų – vaikams), iš kurių 196 – literatūros bei meno parodos.
- Didelę reikšmę bibliotekų įvaizdžio formavimui bei informacijos apie teikiamas paslaugas sklaidai turi reklaminės priemonės (lankstinukai, atmintinės, kvietimai ir pan.), reportažai per regionines (3) ir respublikines (2) TV, publikacijos spaudoje bei virtualioje erdvėje (305), 2 video įrašai patalpinti socialiniame tinkle www.youtube.com.

Panevėžio miesto savivaldybės
viešosios bibliotekos direktorė

Aurelija Matulevičienė